

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

**KATEDRA SOCIOLOGIE, ANDRAGOGIKY A KULTURNÍ
ANTROPOLOGIE**

Využití průkazu pro osoby se zdravotním postižením v Blansku

Bakalářská diplomová práce

Obor studia: Sociální práce

Autor: Lenka Janošková, DiS.

Vedoucí práce: Mgr. Eva Šerá

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma „Využití průkazu pro osoby se zdravotním postižením v Blansku vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne.

Podpis

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Evě Šeré za trpělivost, veškerou pomoc, cenné rady, odborné vedení a připomínky při zpracování této absolventské práce. Také bych chtěla poděkovat paní ředitelce, Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Brně, kontaktního pracoviště v Blansku, JUDr. Jitce Lorkové za poskytnutí souhlasu s vypracováním práce.

Anotace

Jméno a příjmení:	Lenka Janošková, DiS.
Katedra:	Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie
Obor studia:	Sociální práce.
Obor obhajoby práce:	Sociální práce
Vedoucí práce:	Mgr. Eva Šerá
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	Využití průkazu pro osoby se zdravotním postižením v Blansku
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce se zaměřuje na průkaz pro osoby se zdravotním postižením a na využití průkazu pro osoby se zdravotním postižením v Blansku. Práce popisuje osoby se zdravotním postižením, karty pro osoby se zdravotním postižením a výhody poskytované kartou pro osoby se zdravotním postižením. Cílem práce je zjistit zkušenosti osob se zdravotním postižením s poskytováním výhod průkazů pro osoby se zdravotním postižením. Použitou metodou je dotazník, který je distribuován držitelům průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Cíl naplním následujícím postupem. V teoretické části je nastaven teoretický rámec pro výzkum. V této části budou popsány osoby se zdravotním postižením podle typu zdravotního postižení. Dále budou představeny všechny tři druhy</p>

	<p>průkazu pro osoby se zdravotním postižením a zjistím, jaká je jejich využitelnost pro osoby se zdravotním postižením žijících v Blansku. Výzkum bude spočívat v dotazníkovém šetření, pomocí kterého zjistím, jak hodnotí benefity průkazu osoby se zdravotním postižením osoby se zdravotním postižením. Výsledkem bakalářské práce jsou poznatky pro pracovníky a pracovníce Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Brně, kontaktního pracoviště v Blansku, kteří poskytují dávky pro osoby se zdravotním postižením.</p>
Klíčová slova:	<p>Průkaz pro osoby se zdravotním postižením, TP, ZTP, ZTP/P, osoby se zdravotním postižením, dávky pro osoby se zdravotním postižením.</p>
Title of Thesis:	<p>Use of the card for people with disabilities in Blansko</p>
Annotation:	<p>This bachelor's thesis focuses on the card for people with disabilities and on the use of the card for people with disabilities in Blansko. The thesis describes persons with disabilities, cards for persons with disabilities and the benefits provided by the card for persons with disabilities. The method used is a questionnaire, which is distributed to card holders for people with disabilities. I will achieve the goal using the following procedure. The theoretical part contains a theoretical framework for research. This section describes persons with disabilities by type of disability. I will present all types of cards for people with disabilities. I will find out their applicability for people with</p>

	<p>disabilities living in Blansko. The research will be based on a questionnaire survey. This questionnaire survey will help me find out how they evaluate people with disabilities cards for people with disabilities. The result of this work is knowledge for social workers of the Labour Office of the Czech Republic, regional branch in Brno, contact offices in Blansko, who provide benefits to people with disabilities.</p>
Keywords:	<p>Card for persons with disabilities, TP, ZTP, ZTP/P, persons with disabilities, benefits for persons with disabilities.</p>
Názvy příloh vázaných v práci:	<p>Diagnózy, pro které lze získat průkaz pro osoby se zdravotním postižením.</p> <p>Dotazník.</p>
Počet literatury a zdrojů:	<p>18</p>
Rozsah práce:	<p>87 stran, 96 506 znaků</p>

Obsah

ÚVOD.....	8
1. OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	9
1.1 OSOBY S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM	10
1.2 OSOBY S TĚLESNÝM POSTIŽENÍM	12
1.3 OSOBY SE SMYSLOVÝM POSTIŽENÍM	13
2. PRŮKAZ OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	16
2.1 PRŮKAZ TP.....	17
2.2 PRŮKAZ ZTP	18
2.3 PRŮKAZ ZTP/P	18
2.4 PŘIZNÁNÍ PRŮKAZU PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.....	19
3. VÝHODY PRŮKAZU PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.....	21
3.1 VÝHODY PRO DRŽITELE PRŮKAZU PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NAD RÁMEC ZÁKONA Č. 329/2011 SB.	22
ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI.....	26
4. PRAKTICKÁ ČÁST	27
4.1 CÍL A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	28
4.2 ANALÝZA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	32
4.2.1 Sezení na vyhrazeném místě pro osoby se zdravotním postižením.	32
4.2.2 Poskytování služeb a výhod spojených s průkazem pro osoby se zdravotním postižením při využívání dopravních prostředků.....	34
4.2.3 Právo na přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání.....	39
4.2.4 Příspěvek na mobilitu	40
4.2.5 Hodnocení výhod poskytovaných průkazem pro osoby se zdravotním postižením	42
4.2.6 Četnost využívání průkazu	43
4.2.7 Hodnocení využívaných výhod	48
4.2.8 Nejužitečnější výhoda průkazu pro osoby se zdravotním postižením	52
4.2.9 Poskytování slev na kulturní akce	54
4.2.10 Jak změnit zákon?	56
4.2.11 Sleva na sportovní aktivity	58
4.2.12 Účast na sportovních aktivitách.....	59
4.2.13 Kulturní akce na Blanensku.....	60
4.2.14 Očekávání od průkazu pro osoby se zdravotním postižením	61
4.2.15 Typ průkazu pro osoby se zdravotním postižením.....	62
4.3 VÝSLEDKY.....	63
ZÁVĚR	67
SUMMARY.....	69
SEZNAM ZDROJŮ	71
SEZNAM TABULEK	73
SEZNAM GRAFŮ	74
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	75
SEZNAM PŘÍLOH.....	76
PŘÍLOHY.....	77

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá tématem průkaz pro osoby se zdravotním a také na jeho využití. Téma jsem zvolila záměrně, jelikož ve svém zaměstnání, kde právě tyto průkazy osobám se zdravotním postižením poskytují, setkávám s otázkami, k čemu vlastně bude průkaz sloužit. V této situaci mohu poskytnout pouze informace které jsou ze zákona 329/2011 - Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů. Jedná se například o slevu 75 % ve veřejné hromadné dopravě, nebo cestování městskou hromadnou dopravou zdarma. Druhou kategorií představují výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením, které nejsou ukotveny v tomto zákoně. Jde o slevy, které poskytují jednotlivé služby a organizace. Může se také jednat o výhody poskytované na základě jiných zákonů a vyhlášek. Jelikož mi moje práce není lhostejná, zajímám se otázkou, kterou jsem si zvolila, jako cíl této práce. Cílem práce je zjistit zkušenosti osob se zdravotním postižením s poskytováním výhod průkazů pro osoby se zdravotním postižením. Informace, které zjistím v teoretické práci a následně výzkumem v praktické části mi pomohou vykonávat lépe svoji práci na Úřadu práce České republiky. A zároveň si myslím, že by moje práce mohla sloužit jako zajímavý a strukturovaná přehled všech výhod průkazu pro osoby se zdravotním postižením. V první kapitole popíšu, kdo je považován za osobu se zdravotním postižením a také dané skupiny osob se zdravotním postižením popíši. Druhá kapitola představí průkazy pro osoby se zdravotním postižením. Třetí kapitola teoretické části popíše výhody, které vyplývají z držení průkazu TP, ZTP a ZTP/P. Tyto výhody rozdělím do dvou kategorií. První kategorie jsou výhody, které poskytuje zákon 329/2011 Sb. - Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, druhou kategorií představují výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením, které nejsou ukotveny v tomto zákoně. Vybrané teoretické poznatky o výhodách průkazu pro osoby se zdravotním postižením aplikuji v praktické části práce pomocí dotazníku.

1. OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Vzhledem k cíli práce, který se týká zkušeností osob se zdravotním postižením s průkazy pro tyto osoby, budu v této kapitole řešit právě uživatele průkazů, tedy osoby se zdravotním postižením.

Zdravotní postižení

„Postižení člověka, které nepříznivě ovlivňuje kvalitu jeho života, zejména schopnost navazovat a udržovat vztahy s lidmi a schopnost pracovat (Matoušek, 2003, s. 271).“

Osoby se zdravotním postižením

V České republice používáme různé přístupy ke klasifikaci osob se zdravotním postižením. Klasifikační přístupy jsou rozdílné například při zařazení do povinné školní docházky anebo u dávek poskytované Úřadem práce České republiky či českou správou sociálního zabezpečení (Matoušek, Kodymová, & Koláčková, 2005).

Tomeš popisuje zdravotní postižení a znevýhodnění jako sociální událost, přičemž zdravotní postižení nemusí zakládat nárok na invalidní důchod. Zdravotní znevýhodnění člověka znevýhodňuje ve společenském a pracovním životě oproti většinové populaci. Tato sociální událost se negativně promítá do všech složek života člověka – do jeho ekonomické stránky, pracovního uplatnění, občanského a rodinného žití. I stáří se velmi často pojí se zdravotním postižením, což i Tomeš (2012) taktéž popisuje jako sociální událost.

Nejčastěji se zdravotní postižení rozděluje do tří základních skupin:

- mentální postižení,
- tělesné postižení,
- smyslové postižení.

Osoby se zdravotním postižením mohou mít také kombinace různých postižení. V tomto případě se hovoří o postižení kombinovaném.

Zdravotní stavy, které lze považovat za podstatné omezení schopnosti pohyblivosti a orientace pro účely přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením jsou popsány v příloze č. 5 k vyhlášce č. 388/2011 Sb. více je popsáno v příloze číslo 1.

1.1 Osoby s mentálním postižením

Na území České republiky žije cca 3–4 % osob s mentálním postižením, což odpovídá přibližně 300 000 spoluobčanům (Bendová & Zikl, 2011).

Osoby, které mají výrazně sníženou inteligenci, označujeme jako osoby s mentálním postižením. Švarcová (2011, s. 37) se touto problematikou zabývá podrobněji a ve své knize Mentální retardace klasifikuje mentální retardaci do šesti kategorií v závislosti na inteligenčním kvocientu. Nutno uvést, že pojem mentální retardace se již v odborné literatuře moc nepoužívá, jelikož má stigmatizující charakter, ale podle 10. revize mezinárodní klasifikace nemocí (MKN 10) se s tímto pojem i nadále pracuje. Někteří odborníci se však přiklánějí spíše k termínu potíže v učení či mentální postižení (Ainscow, M., Dyson, A., Booth, T., Farrell, P, 2006).

Matoušek popisuje ve slovníku sociální práce mentální postižení jako „vrozené a trvalé postižení osobnosti projevující se nízkou úrovní rozumových schopností, nízkou kontrolou emocionality, vysokou potřebou akceptace, nízkou schopností odhadovat vlastní možnosti, vysokou sugestibilitu, omezenou schopností rozumět řeči a řeč používat, tendencí ke stereotypnímu chování, konkrétním myšlením bez schopnosti zobecňovat a dalšími příznaky (2003, s. 106).“

„Podle 10. mezinárodní klasifikace nemocí je mentální postižení klasifikováno do šesti kategorií (MKN-10: mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: desátá revize: obsahová aktualizace k 1. 1. 2018, 2018).

- F70: lehká mentální retardace,
- F71: středně těžká mentální retardace,
- F72: těžká mentální retardace,
- F73: hluboká mentální retardace,
- F78: jiná mentální retardace,
- F79: nespecifikovaná mentální retardace“ (Bendová, Zikl, s. 11).

Osoba s lehkou mentální retardací má IQ 50–69 bodů. Jedná se o nejrozšířenější skupinu osob s mentálním postižením. Snížená inteligence může způsobovat problémy u činností, které vyžadují teoretické znalosti. Osoba s lehkou mentální retardací zvládne v pomalejším tempu manuální a praktické činnosti a většina z těchto osob dosáhne nezávislosti i v oblasti sebeobsluhy. Většina z těchto osob dosáhne nezávislosti v osobní péči (Švarcová, 2011, s. 37, 38). Osoby s lehkou mentální retardací se také dokáží začlenit do sociálního prostředí rozvoj řeči je však opožděn (Bendová, Zikl, 2011). Většinou se však dle Valenty (2009) lehká mentální retardace ztelně projeví až při nástupu do základní školy.

Střední mentální retardace je v pásmu IQ 35-49 bodů. U osob se středně těžkou mentální retardací je výrazně opožděn vývoj řeči a také mají problémy s pochopením. Schopnost sebeobsluhy je výrazně omezena, ale v dospělosti se mohou uplatnit např. v chráněných dílnách anebo při jednoduchých manuálních pracích pod odborným vedením. Pobyt v chráněném bydlení je vřele doporučován (Valenta,

2009).

Těžké mentální retardace je v pásmu IQ 20-30 bodů. Osoby s těžkou mentální retardací mají výrazně snížené schopnosti. Opožděný psychomotorický vývoj se projeví již v mateřské škole. Například trivium se nenaučí většina z nich. Také s motorikou mají lidé s těžkou mentální retardací obtíže. Pod kvalifikovaným vedením odborníků lze systematickou prací zlepšit rozumové schopnosti, motoriku, samostatnost a celkovou kvalitu života (Švarcová, 2011).

Hluboká mentální retardace je popisována u osob s IQ nižším než 20 bodů. Většina z těchto osob se pohybuje velmi obtížně nebo jsou zcela imobilní. Sebeobsluha u těchto osob jen ve velmi omezené míře a potřebují neustálou péči a dohled. Dost často trpí inkontinencí a jejich komunikace je spíše na nonverbální úrovni (Švarcová, 2011).

Termín jiná mentální retardace se používá, je-li nesnadné, nebo nemožné určit stupeň intelektu běžnými metodami. Dalším termínem je nespecifikovaná mentální retardace, která se používá u osob, kde je mentální retardace prokázána, ale pro nedostatek informací není pacienta možné zařadit do jiné kategorie (Slowík, 2010).

1.2 Osoby s tělesným postižením

Osoby s tělesným postižením tvoří rozsáhlou a různorodou skupinu. V České republice je osob s tělesným postižením asi 550 tisíc. Tělesné postižení může mít různé podoby. Tělesné postižení může být získané, nebo vrozené narušení tělesné konstituce a integrity (Slowík, 2010).

Vrozené jsou například: chybějící končetiny, nebo jejich části, rozštěpové vady, deformity páteře nebo jiných částí těla, dětská

mozková obrna.

Získané během života jsou například: chybějící končetiny po amputaci, deformity páteře nebo jiných částí těla a ochrnutí končetin.

Nejčastější příčinou jsou úrazy, onkologická onemocnění, cévní onemocnění, cévní mozková příhoda a chronická onemocnění (Slowík, 2010).

1.3 Osoby se smyslovým postižením

Vzhledem k cíli práce, kterým je zjistit zkušenosti osob se zdravotním postižením s poskytováním výhod průkazů pro osoby se zdravotním postižením, se budeme zabývat v této práci osobami se zrakovým postižením, osobami se sluchovým postižením a hluchoslepotou. Osoby nevidomé, nebo neslyšící mohou při podání žádosti na průkaz pro osoby se zdravotním postižením požádat o specifický symbol pro nevidomé, nebo neslyšící.

Osoby se zrakovým postižením

Jedním z nejdůležitějších smyslů je zrak. Problémy se zrakem postihnou většinu populace. Vady zraku se ve většině případech dají kompenzovat brýlemi, čočkami či chirurgickým zákrokem. Jestliže není korekce možná, mluvíme o osobách se zrakovým postižením. Osoby s postižením zraku „mají v běžném životě problémy se získáváním a zpracováním informací zrakovou cestou“ (Renotíerová, Ludíková in Slowík, s. 64).

Klasifikace zrakového postižení (MKN-10: mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: desátá revize: obsahová aktualizace k 1. 1. 2018, 2018)

- Středí slabozrakost
- Silná slabozrakost
- Těžce slabý zrak
- Praktická nevidomost
- Úplná nevidomost

V každé ze tří částí zrakového orgánu (vnější oko, oční nerv a zrakové centrum v mozku) může dojít k poškození. Pro osoby se zrakovým postižením existuje kromě průkazu pro osoby se zdravotním postižením celá řada kompenzačních pomůcek, které ulehčují těmto osobám každodenní život.

Osoby se sluchovým postižením

Říká se, že nevidomí jsou odříznuti od věcí, zatímco neslyšící jsou odříznuti od lidí. Tuhle hlášku pochopí nejlépe ten, kdo už někdy vedl konverzaci s neslyšícím člověkem. Pro někoho může být tento rozhovor zážitkem na celý život.

Klasifikace osob se sluchovým postižením MKN – 10 = Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: desátá revize: obsahová aktualizace k 1. 1. 2018. Klasifikuje sluchové postižení následovně:

- Lehká nedoslýchavost – sluchová ztráta se pohybuje mezi 26–40 dB odpovídá například zvukům ve velmi tichém pokoji (například ložnici) nebo běžným ruchům v pozadí.
- Střední nedoslýchavost – sluchová ztráta se pohybuje 41–55 dB. Toto rozmezí odpovídá běžnému bavení mezi sebou, mírnému dešti, nebo televizoru při běžné hlasitosti.

- Středně těžká nedoslýchavost – sluchová ztráta je 56–70 dB. Osoba s těžkou nedoslýchavostí neslyší myčku, pračku, aplaus, psaní na klávesnici ani hlasitý hovor.
- Těžká nedoslýchavost – sluchová ztráta se pohybuje mezi 71–91 dB. Osoby s těžkou nedoslýchavostí neslyší jedoucí auto ani vlak. Neslyší také křik, varnou konvici, nebo spláchnutí toalety.
- Úplná hluchota – sluchová ztráta nad 91 dB.

Zdrojem veškerých údajů o hlučnosti je webová stránka s názvem hlučnost, decibely, tabulka hluku (2014).

Hluchoslepota

Kombinaci závažného postižení sluchu a zraku nazýváme hluchoslepota. Hluchoslepota se rozděluje podle intenzity jednotlivého postižení zraku a sluchu. Zkoumá se, jaké postižení je dominantní. Jen ojediněle je osoba úplně nevidomá a zcela neslyšící (Slowík, 2010).

Osoby se smyslovým postižením mohou zažádat o vyznačení specifického symbolu na průkaz pro osoby se zdravotním postižením. Tento symbol znázorňuje, že tento člověk nevidí, nebo neslyší.

2. PRŮKAZ OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Již bych asi nehovořila o cíli. Na to bude dost času v praktické části. Formulovala bych nejspíš takhle: Tato kapitola bude pojednávat o průkazu pro osoby se zdravotním postižením. V krátkosti tedy popíši všechny tři druhy tedy průkazy s označením TP, ZTP, A ZTP/P.

Tomeš (2011, s. 159) Popisuje podporu a péči při dlouhodobém postižení zdraví. Zabývá se legislativními nástroji na ochranu osob se zdravotním postižením a vypracovává výčet legislativních dokumentů, na které se může osoba se zdravotním postižením odkázat. Jedná se především o listinu základních práv a svobod, zákon o důchodovém pojištění, zákon o zaměstnanosti a zákon o službách. Zákon č. 329/2011 Sb. V jeho výčtu chybí. Zřejmě proto, že byl vydán ve stejném roce jako jeho kniha. Nicméně výše jmenovaná zákon je velmi důležitý, jelikož stanovuje podmínky, za kterých může osoba se zdravotním postižením získat příspěvek na mobilitu, zvláštní pomůcku a také průkaz pro osoby se zdravotním postižením. Průkaz pro osoby se zdravotním postižením je jedním z nástrojů sociální politiky pro začlenění osob se zdravotním postižením do společnosti. Existují tři stupně průkazu osob se zdravotním postižením. Jedná se o průkaz označený symbolem TP (těžce postižený), druhý stupeň průkazu je označený symbolem ZTP (zvlášť těžce postižený) a nejvyšší stupeň průkazu pro osoby se zdravotním postižením je průkaz označený symbolem ZTP/P (zvlášť těžce postižený s nárokem na průvodce).

Michalík (2011) odkazuje na průkazy pro osoby se zdravotním postižením. Označuje je jako tzv. mimořádné výhody I. - III. stupně. Toto označení pochází z vyhlášky ministerstva práce a sociálních věcí č. 182/1991 Sb., která již v současné době není platná (2011).

Pro získání těchto průkazů musíte splňovat specifická kritéria, která jsou zakotvena v zákoně 329/2011 Sb. Jednou z podmínek je věk. O průkaz pro osoby se zdravotním postižením si může požádat osoba starší jednoho roku. Tato osoba musí splňovat další kritéria, které vyplívají z výše zmíněného zákona. Tato osoba musí mít tělesné, smyslové nebo duševní postižení, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace. Tento stav musí trvat déle než jeden rok.

2.1 Průkaz TP

Průkaz TP je prvním ze tří možných průkazů. Jedná se o nejnižší možný stupeň průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Podle zákona 329/2011 Sb. § 34 odstavce 2 má „nárok na průkaz TP osoba se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.“ Tato osoba je schopna při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu v domácím prostředí samostatného pohybu. Mimo domácí prostředí se pohybuje se sníženým dosahem. Osoba se středně těžkým funkčním postižením orientace je schopna se bezpečně orientovat v domácím prostředí. Obtížněji se orientuje mimo domácí prostředí. Tento průkaz je možný získat na dobu určitou, nebo je posouzení zdravotního stavu na trvalo. Samotný průkaz má však platnost nejdéle deset let. U dětí je platnost průkazu nejdéle pět let.

2.2 Průkaz ZTP

Druhý typ průkazu je průkaz s označením ZTP. Podle zákona 329/2011 Sb. § 34 odstavce 3 má „nárok na průkaz ZTP osoba s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.“ Tato osoba je schopna při dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu v domácím prostředí samostatného pohybu. Mimo domácí prostředí se pohybuje na krátké vzdálenosti, a to se značnými obtížemi. Osoba s těžkým funkčním postižením orientace je schopna se bezpečně orientovat v domácím prostředí. Mimo domácí prostředí se tato osoba orientuje se značnými obtížemi. Průkaz s označením ZTP se držitelům poskytuje na dobu určitou, podle posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem, nebo na trvalo. Platnost samotného průkazu je však omezena. U dospělých platí průkaz nanejvýš deset let, děti mohou mít průkaz nejdéle pět let.

2.3 Průkaz ZTP/P

Průkaz s označením ZTP/P je třetím a nejvyšším stupněm průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Podle zákona 329/2011 Sb. § 34 odstavce 4 má „nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem ZTP/P osoba se zvlášť těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce, včetně osob s poruchou autistického spektra.“ Tato osoba v domácím prostředí není schopna chůze, nebo je schopna chůze s těžkostí. Mimo domácí prostředí se pohybuje

především pomocí invalidního vozíku. Samostatná chůze zpravidla není možná. Osoba se zvláště těžkým postižením orientace není schopna se samostatně orientovat mimo domácí prostředí. Stejně jako u předchozích typů průkazu může být tento přiznán na dobu určitou, nejdéle však na deset let. U dětí je platnost průkazu nejdéle na pět let.

Pro získání průkazu pro osoby se zdravotním postižením musí žadatel poskytnout pro účely posouzení zdravotního stavu svoji zdravotnickou dokumentaci pro lékařskou posudkovou službu okresní správy sociálního zabezpečení nebo české správy sociálního zabezpečení. Bez poskytnutí součinnosti při posuzování zdravotního stavu může být žádost o přiznání průkazu pro osoby se zdravotním postižením zamítnuta (Česko, 2011)

2.4 Přiznání průkazu pro osoby se zdravotním postižením

V následujících budou uvedeny nutné kroky, které je třeba podniknout pro získání průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Přiznání průkazu pro osoby se zdravotním postižením probíhá ve správním řízení. Postup správního řízení je podrobně sepsán v zákoně 500/2004 Sb. Správní řád.

Na místně příslušné pobočce Úřadu práce České republiky se podá řádně vyplněná žádost, která je k dostání přímo na pobočce Úřadu práce České republiky, nebo na aktuálních internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí. K vyplněné žádosti je třeba doložit i platný doklad totožnosti. Postačí například občanský průkaz, nebo rodný list. Podání žádosti doporučujeme konzultovat s praktickým lékařem, neboť bude lékař okresní správy sociálního zabezpečení posuzovat zdravotní stav na základě

lékařských záznamů poskytnutých od praktického lékaře žadatele.

Po podání žádosti pracovník Úřadu práce České republiky tuto žádost zaeviduje a požádá místně příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení o posouzení zdravotního stavu žadatele. Po dobu posuzování zdravotního stavu se na Úřadu práce České republiky usnesením přerušuje správní řízení až po dobu, než posudkový lékař doloží posudek zdravotního stavu. Po doručení posudku pro účely přiznání průkazu pro osoby se zdravotním postižením na Úřadu práce České republiky správní řízení pokračuje, žadatel má právo doložit poslední doklady rozhodné pro vydání rozhodnutí. Po doručení všech podkladů pro vydání rozhodnutí doručí Úřad práce České republiky žadateli rozhodnutí, kde bude napsáno, jaký typ průkazu správní orgán žadateli přiznal. Pro zhotovení průkazu je nutné doložit jednu aktuální dokladovou fotografii. Při vyzvednutí průkazu je nutné zaplatit správní poplatek.

3. VÝHODY PRŮKAZU PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

V této kapitole se již dostáváme k tomu stěžejnímu, a tedy k samotným výhodám průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Zákon č. 329/2011 Sb. popisuje, jaké výhody přináší průkazy pro osoby se zdravotním postižením TP, ZTP a ZTP/P. Tyto výhody platí v celé České republice. Výhody vyplývající ze zákona č. 329/2011 Sb.

Podle zákona č. 329/2011 Sb. § 36 odstavce 1 průkaz TP opravňuje držitele k následujícím aktivitám.:

- Sezení ve veřejných dopravních prostředcích na vyhrazených místech. Výjimkou jsou dopravní prostředky, kde je sezení vázáno na koupi místenky.
- Vyžaduje-li vyřizování držitele průkazu pro osoby se zdravotním postižením delší čekání, zejména stání, má tato osoba při vyřizování přednost. Výjimkou je nakupování, návštěva zdravotnických zařízení a placené služby.

Podle zákona č. 329/2011 Sb. § 36 odstavce 2 průkaz ZTP opravňuje držitele k těmto výhodám.:

- Stejně výhody, jako u průkazu TP.
- Doprava zdarma v místní veřejné hromadné dopravě (autobusy, metro, trolejbusy a tramvaje). Dopravci se prokazujete průkazem ZTP.
- Ve vnitrostátní dopravě sleva 75 %. Ve vozech druhé třídy u vlaků a v autobusové dopravě.

- Podle zákona č. 329/2011 Sb. § 36 odstavce 3 průkaz ZTP/P opravňuje jeho držitele k následujícím výhodám.
- Stejné výhody, jako u průkazu TP a ZTP.
- Doprava zdarma pro průvodce osoby ve vnitrostátní osobní hromadné dopravě. Nedoprovází-li nevidomou osobu průvodce, lze využít bezplatnou dopravu pro vodícího psa.

Dále jsou tu služby pro držitele průkazu pro osoby se zdravotním postižením, které nabízejí různé firmy. Tyto služby nejsou garantované státem.

3.1 Výhody pro držitele průkazu pro osoby se zdravotním postižením nad rámec zákona č. 329/2011 Sb.

Osoby s průkazem ZTP a ZTP/P mohou dostat slevu na elektrické energie a zemní plyn. Je proto vhodné se podívat na podmínky vašeho dodavatele. Dále poskytují slevy pro osoby se zdravotním postižením i někteří telefonní operátoři. Existují také slevy na pojištění vozidel a majetku. Slevu je možné získat i na antivirové programy (Sociální noviny ,2017).

Podle zákona o dani z nemovitosti mohou být osoby, které vlastní průkaz ZTP nebo ZTP/P za určitých podmínek osvobozeny od daně ze staveb.

„Osvobození od poplatku na podporu sběru, zpracování, využití a odstranění vybraných autovraků – podle zákona č. 185/2001 Sb., odpadech a o změně některých dalších zákonů, § 37e. Od poplatku jsou osvobozeni žadatelé těžce tělesně postižení, kteří jsou držiteli průkazu ZTP nebo ZTP/P“ (Sociální noviny, 2017).

Také v zákoně č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích se myslí

na osoby s průkazem pro osoby se zdravotním postižením s označením ZTP a ZTP/P. Tyto osoby jsou osvobozeny od některých poplatků. Například:

- Ověření podpisu nebo otisku razítka na listině nebo na jejím stejnopisu.
- Vydání stavebního povolení ke změně stavby pro bydlení z důvodu ztíženého užívání této stavby občanovi se zvlášť těžkým zdravotním postižením, kterému byl přiznán průkaz ZTP nebo ZTP/P, má-li ve stavbě pro bydlení místo trvalého pobytu.
- Zápis do registru silničních vozidel nebo zápis změny vlastníka nebo provozovatele v registru silničních vozidel, jde-li o motorové vozidlo s nejméně čtyřmi koly.
- Vydání řidičského průkazu

Na osoby se zdravotním postižením myslí také zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Sleva se týká například poplatku za psa. Držitelé průkazu ZTP/P a jejich průvodci se vyhnou i lázeňskému poplatku. Tyto osoby neplatí také za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města.

Parkovací průkaz do auta

Významnou výhodou průkazu ZTP a ZTP/P je parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením. Podrobné informace o parkovacím průkazu jsou popsány v zákoně č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích. Je určen osobám s průkazem ZTP nebo ZTP/P, které si sami řídí anebo jsou přepravovány automobilem. Výhody, které parkovací průkaz přináší, se mohou lišit město od města. Například bezplatné stání na místech vyhrazených pro osoby se zdravotním postižením platí jen ve městech, kde si

tento benefit odsouhlasí rada města. Například město Blansko má povoleno bezplatné parkování na vyhrazených místech pro osoby se zdravotním postižením na jednu hodinu. Obecně se doporučuje držitelům průkazu, aby si zjistili, jaké jsou pravidla parkování na konkrétním placeném parkovišti.

V ostatních zemích Evropské unie může osoba s parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením parkovat bezplatně na místech označených piktogramem vozíčkáře.

Dalšími benefity, které jsou poskytovány:

- možnost zřízení vyhrazeného parkovacího místa před domem,
- vjezd do míst, kde je povolen vjezd jen pro zásobování, nebo dopravní obsluhu,
- vozidla s viditelně umístěným parkovacím průkazem jsou osvobozena od mýtného na území České republiky.

Osoby se sluchovým postižením nemají nárok na stejné výhody, jako osoby s tělesným postižením. Průkaz se symbolem přeškrtnutého ucha má pouze informativní charakter. Upozorňuje ostatní účastníky silničního provozu o tom, že tento řidič není schopen reagovat na zvukové signály.

Další výhodou pro držitele průkazu TP, ZTP nebo ZTP/P je získání takzvaného „euroklíče“. Tento klíč můžete získat i bez průkazu pro osoby se zdravotním postižením, stačí čestné prohlášení o zdravotním stavu („Euroklíč“)

Slevu na vstupné poskytuje Moravský kras pro držitele průkazu ZTP a ZTP/P. Průvodce držitele ZTP/P má vstupné zadarmo (Provozní doba jeskyní a vstupné, 2020).

Zajímavost ze zahraničí:

V jiných státech Evropské unie byl v roce 2017 založen projekt, který má zaručit, že bude zdravotní postižení uznáváno i v zahraničí. Tohoto projektu se Česká republika neúčastnila. Evropský průkaz

zdravotního postižení není totožný s průkazem pro osoby se zdravotním postižením, který se vydává v České republice.

„Evropský průkaz zdravotního postižení:

V říjnu v roce 2017 se k pilotnímu projektu Evropské karty zdravotního postižení připojilo 8 členských států Evropské unie (Belgie, Kypr, Estonsko, Finsko, Itálie, Malta, Rumunsko a Slovinsko). Cílem evropského průkazu zdravotního postižení je zahájit vývoj systému vzájemného uznávání zdravotního postižení v Evropské unii, který lidem se zdravotním postižením v Evropské unii usnadní přístup ke slevám a dalším výhodám v odvětví kultury a sportu (European Network on Independent Living).“

Závěr teoretické části

Teoretická část se zabývala osobami se zdravotním postižením, charakteristikou jednotlivých typů postižení, ale také představením průkazů pro osoby se zdravotním postižením. Každý z těchto průkazů přináší osobám se zdravotním postižením specifické výhody. Některé z výhod jsou popsány v zákoně č. 329/2011 Sb., další výhody, jsou poskytovány nad rámec tohoto zákona. Výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením jsou pro výzkum stěžejní. V dotazníku se zaměřím na výhody, které jsou spojeny s cestováním, sportem a kulturou. Především na využívání slev, cestování zdarma v městské hromadné dopravě. Tyto výhody jsou využívány nejčastěji. Respondenti dotazníkového šetření budou držitelé průkazu pro osoby se zdravotním postižením s označením TP, ZTP a ZTP/P. Respondenti mají s průkazy zkušenosti. Respondenti jsou zároveň žadatelé na Úřadu práce České republiky, krajská pobočka Brno, kontaktní pracoviště Blansko. Zde jsou poskytovány dávky pro osoby se zdravotním postižením.

4. PRAKTICKÁ ČÁST

Tématem práce je využití průkazu pro osoby se zdravotním postižením v Blansku. Blansko je město v Jihomoravském kraji. Blansko je zároveň okresním městem. Nedaleko se nachází turisticky zajímavé místo Moravský kras. Město nabízí sportovní i kulturní využití. Můžete tu navštívit například městské lázně, koupaliště, zimní stadion, nebo bowling. Blansko se pyšní hezkým zámekem a zámeckým areálem. Pravidelně se tu konají akce pro veřejnost. V kopcovitém Blansku jezdí městská hromadná doprava i do městských částí. Blansko má dvě vlakové zastávky. Jeho poloha je na železničním úseku mezi Brnem a Prahou. I okolní města na Blanensku poskytují řadu služeb se sportovním a kulturním zaměřením. Toto všechno jsou potencionální možnosti, kde se dá využít průkaz pro osoby se zdravotním postižením.

Jelikož cílem práce je zjistit zkušenosti osob se zdravotním postižením s poskytováním výhod průkazů pro osoby se zdravotním postižením, rozhodli sem se tento cíl naplnit pomocí dotazníku. Dotazník bude distribuován na Blanensku. Konkrétně na Úřadu práce České republiky, krajská pobočka v Brně, kontaktní pracoviště v Blansku. Mezi dávky pro osoby se zdravotním postižením patří podle zákona č. 329/2011 Sb. příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku a průkaz pro osoby se zdravotním postižením. Stěžejním bodem je zjistit, zda poskytovatelé služeb, kterých je v Blansku nepřeberné množství, výhody poskytují.

4.1 Cíl a výzkumné otázky

Cílem práce je zjistit zkušenosti osob se zdravotním postižením s poskytováním výhod průkazů pro osoby se zdravotním postižením. Cíl je operacionalizován do výzkumných otázek, které se zaměřují na hodnocení osob se zdravotním postižením žijících na Blanensku. Využitelnost průkazu pro osoby se zdravotním postižením, hodnocení výhod průkazu pro osoby se zdravotním postižením zaměřené na cestování, hodnocení výhod průkazu pro osoby se zdravotním postižením zaměřené na kulturu a spokojenost s výhodami a službami, které jsou umožněné na základě zákona 329/2011 Sb. - Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

Design výzkumu

Design výzkumu je smíšený. Jako metoda sběru dat byl zvolen dotazník, který je považován za kvantitativní metodu, avšak analýza dat je pojata spíše kvalitativně a zaměřuje se na analýzu odpovědí každého respondenta zvlášť. Vzhledem k povaze výzkumného šetření a nízkého počtu respondentů by využití statistických postupů nebylo možné.

Pro dosažení cíle je třeba dotazníkem zjistit, jak hodnotí držitelé průkazu pro osoby se zdravotním postižením, benefity tohoto průkazu. Na základě teoretické části práce byly vytvořeny čtyři výzkumné otázky, Na jejichž zodpovězení byla zaměřena konstrukce dotazníku.

Výzkumné otázky

Výzkumná otázka 1:

Jak hodnotí osoby se zdravotním postižením žijící na Blanensku využitelnost průkazu pro osoby se zdravotním postižením?

Využitelností se rozumí, jak respondenti hodnotí uplatňování slev. To znamená frekvenci použití, vstřícnost při poskytování slev ze strany poskytovatele služby.

Na tuhle výzkumnou otázku lze najít odpověď v otázkách číslo 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12 a 13.

Výzkumná otázka 2:

Jak uživatelé hodnotí výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením zaměřené na cestování?

Na tuhle výzkumnou otázku lze najít odpověď v otázkách 1, 2, 7 a 8.

Výzkumná otázka 3:

Jak uživatelé hodnotí výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením zaměřené na kulturu?

Na tuhle výzkumnou otázku lze najít odpověď v otázkách 8 a 9.

Výzkumná otázka 4:

Jak jsou držitele průkazu spokojeni s výhodami a službami, které mají umožněné na základě zákona 329/2011 Sb.- Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů?

Jedná se výhody popsané v kapitole 3.1 (Sezení ve veřejných dopravních prostředcích na vyhrazených místech. Přednost při vyřizování osobních záležitostí. Doprava zdarma v místní veřejné

hromadné dopravě. Ve vnitrostátní dopravě sleva 75 %. Doprava zdarma pro průvodce osoby ve vnitrostátní osobní hromadné dopravě.)

Na tuhle výzkumnou otázku lze najít odpověď v otázkách 2, 3, 4, 5, 7, 8 a 14.

Výběr respondentů

Výzkumný vzorek tvořili žadatelé o změnu průkazu pro osoby se zdravotním postižením, žadatelé o přiznání průkazu pro osoby se zdravotním postižením, kteří měli v minulosti průkaz pro osoby se zdravotním postižením a zástupci těchto žadatelů. Výběr respondentů byl účelový a výsledky výzkumu proto nelze generalizovat na celou populaci osob se zdravotním postižením. Kritériem pro výběr respondentů byla jednak místní příslušnost na Úřad práce České republiky, krajskou pobočku Brno, kontaktní pracoviště Blansko a jednak bylo kritériem i bydliště v Blansku nebo v blízkém okolí Blanska. Podmínkou nebylo trvalé bydliště na Blanensku, ale skutečný pobyt. Žadatelé žádají o změnu průkazu z důvodu konce platnosti předchozího průkazu, nebo z důvodu změny zdravotního stavu. Výběr zkoumaných je účelový. výzkum byl prováděn za výslovného souhlasu respondenta. Výzkum byl proveden na Úřadu práce České republiky, krajské pobočce Brno, kontaktním pracovišti Blansko na oddělení dávek pro osoby se zdravotním postižením a příspěvku na péči.

Metody sběru a analýzy dat

Na základě výzkumných otázek byl konstruován dotazník pro sběr dat. Dotazník je účinná technika sběru dat, která v krátkém čase postihne velký počet jedinců při nízkých nákladech. Dotazník klade

velké nároky na ochotu dotazovaného a návratnost dotazníků je obvykle nízká (Disman, 2011). V rámci předvýzkumu byli požádáni dva držitelé průkazu pro osoby se zdravotním postižením o vyplnění vyhotoveného dotazníku. Účelem bylo zjistit, zda rozumí všem otázkám. Po konzultaci s nimi byly dvě otázky v dotazníku upraveny.

Bylo poskytnuto celkem padesát dotazníkových formulářů, avšak návratnost dotazníků byla celkem dvacet osm. Se sběrem dat pomáhaly řádně poučené kolegyně z Úřadu práce České republiky, krajské pobočky Brně, kontaktního pracoviště Blansko na oddělení dávek pro osoby se zdravotním postižením a příspěvku na péči.

Výzkumné otázky byly zodpovězeny na základě analýzy odpovědí v rámci dotazníkového šetření, který byl distribuován respondentům na Úřadu práce České republiky, krajská pobočka Brno, kontaktní pracoviště Blansko na oddělení dávek pro osoby se zdravotním postižením a příspěvku na péči.

4.2 Analýza dotazníkového šetření

V následujících podkapitolách budou podrobně rozebrány otázky a odpovědi dotazníkového šetření. Otázky jsou znázorněny v tabulkách a v grafech, které jsou očíslovány a pojmenovány. Pořadí otázek odpovídá pořadí, které bylo stanoveno v dotazníku.

4.2.1 Sezení na vyhrazeném místě pro osoby se zdravotním postižením.

Jak hodnotíte využití průkazu pro osoby se zdravotním postižením k sezení na vyhrazeném místě pro osoby se zdravotním postižením?

Otázka odpovídá na druhou výzkumnou otázku.

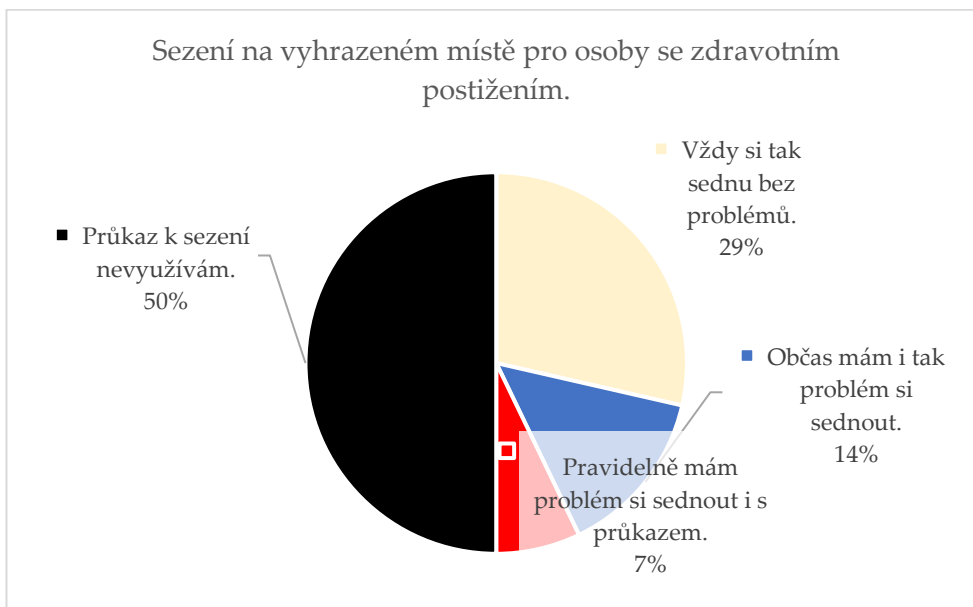
Z odpovědí na první otázku vyplývá, že polovina držitelů průkazu pro osoby se zdravotním postižením nevyužívá tento průkaz ve spojitosti s cestováním. Konkrétně k sezení na vyhrazených místech pro osoby se zdravotním postižením. Celkem čtrnáct respondentů uvedlo, že průkaz k sezení na vyhrazených místech pro osoby se zdravotním postižením nevyužívá. Dvanáct respondentů uvedlo, že průkaz pro osoby se zdravotním postižením využívají k sezení na vyhrazených místech pro osoby se zdravotním postižením. Z toho osm si ta vždy sedne bez problémů, čtyři z nich mají občas i tak problém si sednout a dva respondenti mají pravidelně problém si sednout i s průkazem pro osoby se zdravotním postižením.

Tabulka číslo 1 - sezení na vyhrazeném místě pro osoby se zdravotním postižením.

Jak hodnotíte využití průkazu pro osoby se zdravotním postižením k sezení na vyhrazeném místě pro osoby se zdravotním postižením?	
Vždy si tak sednu bez problémů.	8
Občas mám i tak problém si sednout.	4
Pravidelně mám problém si sednout i s průkazem.	2
Průkaz k sezení nevyužívám.	14
Celkem odpovědí	28

V grafu číslo jedna můžete odpovědi respondentů vidět graficky znázorněné a procentuálně zobrazené.

Graf číslo 1 - Sezení na vyhrazeném místě pro osoby se zdravotním postižením.



4.2.2 Poskytování služeb a výhod spojených s průkazem pro osoby se zdravotním postižením při využívání dopravních prostředků

Jak hodnotíte poskytování služeb a výhod spojených s průkazem pro osoby se zdravotním postižením při využívání těchto dopravních prostředků? Svoji odpověď vyznačte v tabulce křížkem. Hodnotíte jako ve škole. 1= výborné, 5=nedostatečné

Tato otázka odpovídá na výzkumné otázky 1, 2 a na výzkumnou otázku číslo 4 odpovídá v bodech, které se vztahují k autobusu a vlaku.

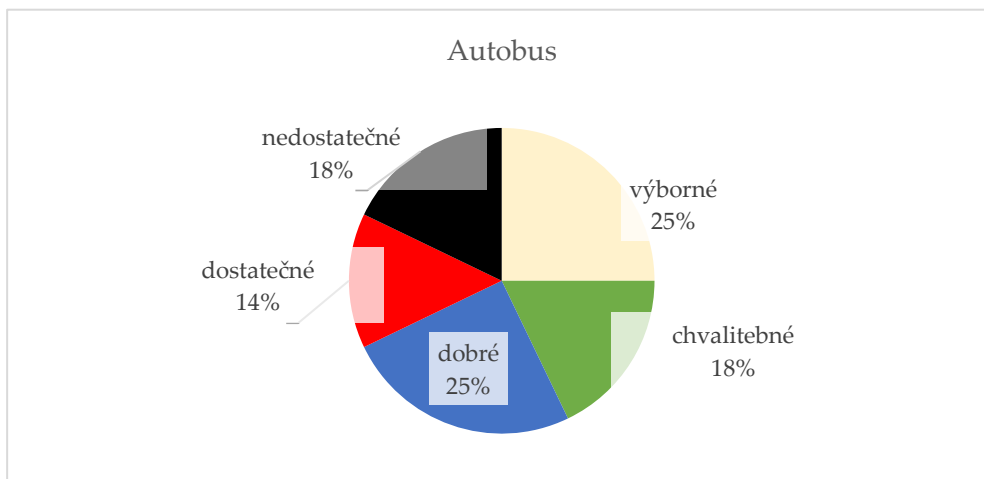
A) Cestování autobusem

Cestování autobusem s průkazem pro osoby se zdravotním postižením přináší tyto výhody:

- Cestování městskou hromadnou dopravou zdarma pro osoby s průkazem ZTP a ZTP/P.
- Cestování se slevou 75 % ve vnitrostátních autobusových spojích, pro průkazy ZTP a ZTP/P.
- Vyhrazené místo na sednutí pro osoby se zdravotním postižením po předložení průkazu TP, ZTP, nebo ZTP/P.

Následující graf zobrazuje, jak respondenti hodnotí výhody cestování v autobusu pro osoby se zdravotním postižením vyplívající z výše uvedených průkazů.

Graf číslo 2 - autobus.



Graf číslo 2 zobrazuje, jak osoby se zdravotním postižením hodnotí poskytování služeb a výhod spojené s průkazem pro osoby se zdravotním postižením při využívání autobusu. Jako výborné poskytování služeb a výhod označilo celkem 25 % osob. Chvalitebně hodnotilo 18 % osob. Dobré hodnocení služeb a výhod spojených s cestováním autobusem označilo celkem 25 % respondentů. Jako dostatečné označilo výhody spojené z cestování autobusem 14 % osob. Nedostatečně hodnotilo výhody průkazu spojené s cestováním v autobusu celkem 18 % lidí. V dotazníku nebylo určeno pole pro poznámky k odpovědím, přesto mi někteří respondenti, kteří hlasovali pro možnost nedostatečnou, napsali poznámku, že vzhledem k svému zdravotnímu stavu necestují autobusem a tyto výhody nevyužívají.

Hodnocení výhod pro osoby se zdravotním postižením ve spojitosti s cestováním v autobusu je pozitivní. Většina respondentů výhody spojené s cestováním autobusem využívá, nebo alespoň hodnotí využitelnost průkazu v této situaci výborně až dostatečně. Z toho vyplývá, že jsou držitelé průkazu pro osoby se zdravotním postižením s touhle službou spokojeni.

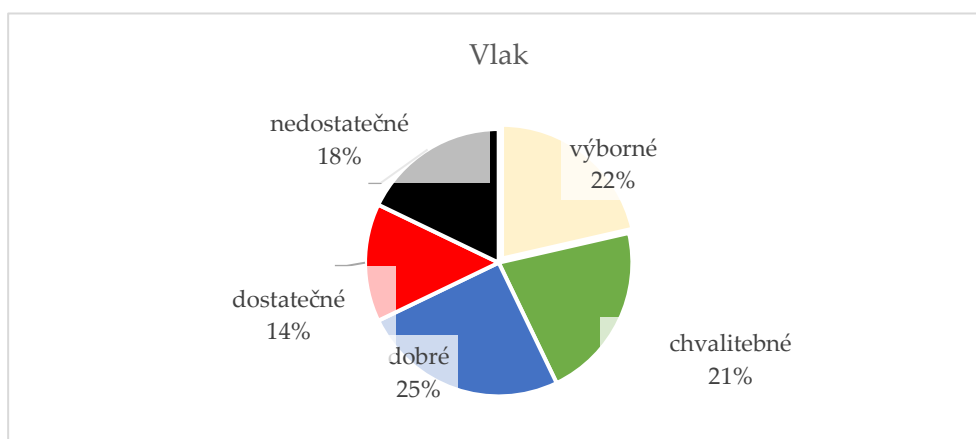
B) Cestování vlakem

Cestování vlakem s průkazem pro osoby se zdravotním postižením přináší na Blanensku tyto výhody:

- Cestování se slevou 75 % ve vnitrostátních vlakových spojích, pro průkazy ZTP a ZTP/P.
- Vyhrazené místo na sednutí pro osoby se zdravotním postižením po předložení průkazu TP, ZTP, nebo ZTP/P.

Následující graf zobrazuje, jak respondenti hodnotí výhody cestování ve vlaku pro osoby se zdravotním postižením vyplývající z výše uvedených průkazů.

Graf číslo 3 – vlak.



Na grafu číslo 3 je vidět, že 22 % respondentů považují služby, které jsou poskytovány zákonem 329/2011 Sb., ve spojitosti s vlakem za výborné. 21 % respondentů hodnotí chvalitebně, 25 % tázaných označilo tyto výhody a služby jako dobré, 14 % dotazovaných hodnotí výhody a služby poskytované ve spojitosti s vlakem jako dostatečné a nedostatečně hodnotilo tyto služby 18 %.

Při hodnocení poskytovaných služeb a výhod spojených s průkazem pro osoby se zdravotním postižením při využívání vlaku a autobusu,

mohu srovnat tyto dva prostředky hromadné dopravy. Hodnocení těchto dvou dopravních prostředků je skoro stejné. Vlakové má méně výborných hodnocení a o to více chvalitebného hodnocení. Opět se objevovali odpovědi respondentů, kteří hodnotili tuto službu jako nedostatečnou, protože nemohou cestovat vlakem vzhledem k svému zdravotnímu stavu.

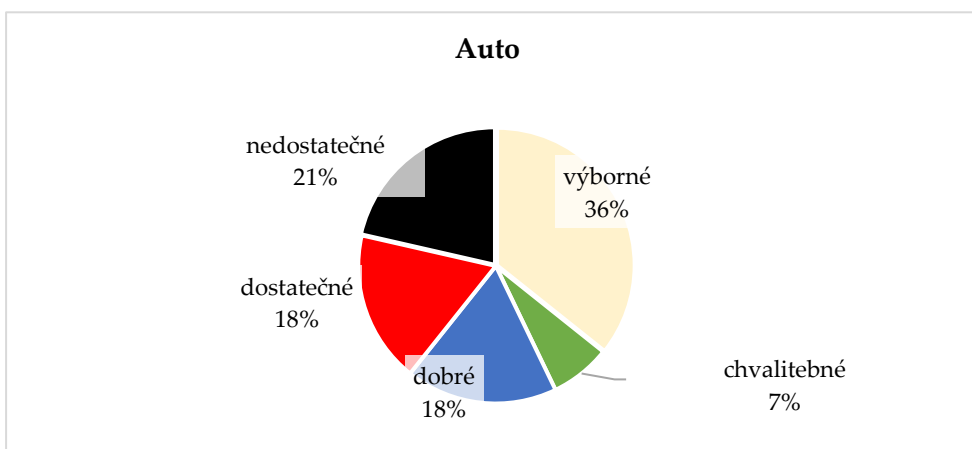
Hodnocení výhod pro osoby se zdravotním postižením ve spojitosti s cestováním ve vlaku je pozitivní. Většina respondentů výhody spojené s cestováním vlakem využívá, nebo alespoň hodnotí využitelnost průkazu v této situaci výborně až dostatečně. Z toho vyplývá, že jsou držitelé průkazu pro osoby se zdravotním postižením s touto službou spokojeni.

C) Cestování autem

Cestování autem s průkazem pro osoby se zdravotním postižením poskytuje možnost vyzvednutí parkovacího průkazu do auta.

Následující graf zobrazuje, jak respondenti hodnotí výhody cestování autem pro osoby se zdravotním postižením vyplývající z výše uvedených průkazů.

Graf číslo 4 – auto.



Hodnocení auta, jako dopravního prostředku ve spojitosti s průkazem pro osoby se zdravotním postižením obsahovalo nejvíce výborného hodnocení. 36 % respondentů hodnotilo auto ve spojitosti s průkazem pro osoby se zdravotním postižením a jeho výhodami výborně. 21 % respondentů hodnotilo tyto výhody jako nedostatečné. 18 % respondentů hodnotilo tyto služby a výhody dostatečně a stejného hodnocení se dočkala také kolonka dobré. Nejméně hlasů zvolilo možnost chvalitebného hodnocení. Chvalitebně hodnotilo 7 % respondentů.

Hodnocení výhod pro osoby se zdravotním postižením ve spojitosti s cestováním autem je pozitivní. Většina respondentů výhody spojené s cestováním autem využívá, nebo alespoň hodnotí využitelnost průkazu v této situaci výborně až dostatečně. Z toho vyplývá, že jsou držitelé průkazu pro osoby se zdravotním postižením s touto službou spokojeni.

Shrnutí druhé otázky:

Tabulka číslo 2 – dopravní prostředky.

Jak hodnotíte poskytování služeb a výhod spojených s průkazem pro osoby se zdravotním postižením při využívání těchto dopravních prostředků?					
	výborné	chvalitebné	dobré	dostatečné	nedostatečné
Autobus	7	5	7	4	5
Vlak	6	6	7	4	5
Auto	10	2	5	5	6
Celkem odpovědí	23	13	19	13	16

Výhody, na které se ptá tato otázka jsou podmíněny průkazem pro osoby se zdravotním postižením ZTP a ZTP/P. Vzhledem k tomu, že většina respondentů hodnotila poskytované služby a výhody

výborně, chvalitebně, dobře a dostatečně, můžu napsat, že osoby se zdravotním postižením žijící na Blanensku hodnotí využitelnost průkazu pro osoby se zdravotním postižením pozitivně. Výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením zaměřené na cestování hodnotí respondenti nejčastěji jako výborné, na dalším místě je hodnocení dobré. Za nedostatečné tyto výhody označilo 18 % až 21 % respondentů. Držitele průkazu jsou spokojeni s výhodami a službami, které mají umožněné na základě zákona 329/2011 Sb.- Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

4.2.3 Právo na přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání

Využil/a jste někdy právo na přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání?

Odpovězeny výzkumné otázky 1 a 4.

Jednou z výhod, které poskytuje průkaz pro osoby se zdravotním postižením označeným symbolem TP, ZTP a ZTP/P je právo na přednostní projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání. Tato výhoda je dána zákonem 329/2011 Sb. V dotazníku 75 % respondentů uvedlo, že tuto výhodu nevyužívá. K této otázce byla možnost připsat vlastní zkušenosti a písemně se vyjádřit. Někteří respondenti uvedli, že by jim bylo trapné předbíhat jen proto, že na to mají průkaz, jiní se obávají negativních reakcí ostatních čekajících. Další respondenti uvedli prostě „nevyužívám“. Žádné pozitivní poznatky k otázce nebyly respondenty uvedeny. Celkem 25 % respondentů uvedlo, že této možnosti využilo. Žádné další písemné vyjádření neuvedli. Tato výhoda je tedy užitečná pro 25 % respondentů.

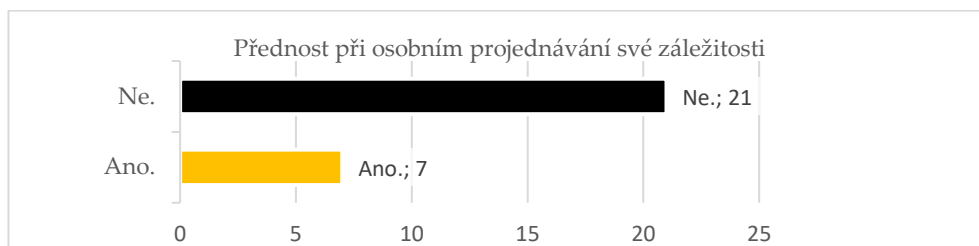
Výsledky odpovědí jsou zaznamenány v následující tabulce.:

Tabulka číslo 3 – právo na přednost.

Využil/a jste někdy právo na přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání?	
Ano.	7
Ne.	21
Celkem odpovědí	28

Pro lepší představu o výsledku můžete výsledky této otázky vidět znázorněné v grafu.

Graf číslo 5 – právo na přednost.



Držitelé průkazu pro osoby se zdravotním postižením žijící na Blanensku hodnotí tuhle výhodu tak, že ji v 75 % nevyužívají.

Spokojeno s výhodou umožněnou na základě zákona 329/2011 sb. je 25 % respondentů, kteří tuhle výhodu využívají.

4.2.4 Příspěvek na mobilitu

Jaké máte zkušenosti s přiznáním příspěvku na mobilitu?

Zodpovězena výzkumná otázka 4.

Příspěvek na mobilitu je výhodou pro osoby se zdravotním postižením, které mají přiznaný průkaz ZTP nebo ZTP/P.

V dotazníku byli respondenti dotázáni, zda-li byl příspěvek na mobilitu přiznán, případně, jestli byl tento příspěvek přiznán bez problémů, nebo s komplikacemi. Přesně formulovanou otázku a

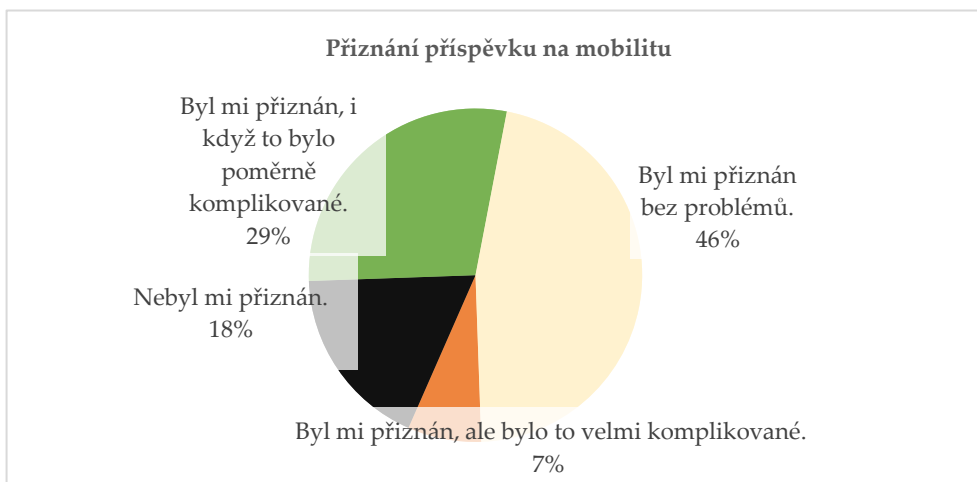
odpovědi zobrazuje tabulka číslo 4. V tabulce je také zobrazeno, kolik respondentů zvolilo určitou odpověď. Tabulka je poskládána vzestupně podle počtu zvolených jednotlivých odpovědí.

Tabulka číslo 4 – příspěvek na mobilitu.

Jaké máte zkušenosti s přiznáním příspěvku na mobilitu?	
Byl mi přiznán, ale bylo to velmi komplikované.	2
Nebyl mi přiznán.	5
Byl mi přiznán, i když to bylo poměrně komplikované.	8
Byl mi přiznán bez problémů.	13
Celkem odpovědí	28

Respondenti hodnotili zkušenosti s přiznáním příspěvku na mobilitu velmi pozitivně. Bez problémů byl příspěvek na mobilitu přiznán 46 % lidí. 29 % respondentů uvedlo, že jim byl příspěvek na mobilitu přiznán, i když to bylo poměrně komplikované. Pouze 7 % respondentů uvedlo, že pro ně bylo přiznání příspěvku na mobilitu poměrně komplikované. Celkem 18 % respondentů uvedlo, že jim tento příspěvek přiznán nebyl. V další otázce jsem se dověděla, že jim tento příspěvek nebyl přiznán, protože jsou držiteli průkazu s označením TP. Pouze jeden respondent uvedl, že má průkaz s označením ZTP, ale tento příspěvek mu nebyl přiznán. Grafické zobrazení této otázky můžete vidět v grafu číslo šest.

Graf číslo 6 – příspěvek na mobilitu.



Vzhledem k tomu, že byl příspěvek na mobilitu přiznán nejvíce respondentům bez problému, můžu tuto výhodu hodnotit pozitivně. Respondenti jsou s tímto benefitem spokojeni.

4.2.5 Hodnocení výhod poskytovaných průkazem pro osoby se zdravotním postižením

Jak hodnotíte výhody, které poskytuje průkaz pro osoby se zdravotním postižením?

Tato otázka odpovídá na výzkumné otázky 1 a 4.

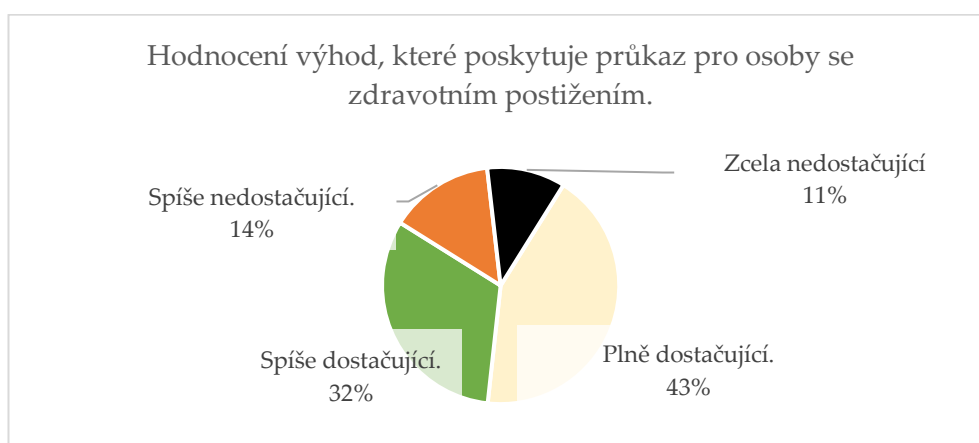
Tato otázka hodnotí všechny výhody a služby, které jsou umožněny průkazy TP, ZTP a ZTP/P. Nejvíce držitelů průkazu hodnotili výhody s ním spojené jako plně dostačující. Jako spíše dostačující hodnotilo tento průkaz 31 % respondentů. Za spíše nedostačující označilo průkaz pro osoby se zdravotním postižením 14 % respondentů. Jako zcela nedostačující označilo výhody, které poskytuje průkaz pro osoby se zdravotním postižením pouze 11 % respondentů. Pro lepší přehled zaznačených odpovědí slouží tabulka číslo 5.

Tabulka číslo 5 – hodnocení výhod.

Jak hodnotíte výhody, které poskytuje průkaz pro osoby se zdravotním postižením?	
Plně dostačující.	12
Spíše dostačující.	9
Spíše nedostačující.	4
Zcela nedostačující	3
Celkem odpovědí	28

Grafické znázornění otázky je k dispozici v grafu číslo 7.

Graf číslo 7 – hodnocení výhod.



4.2.6 Četnost využívání průkazu

Jak často využíváte průkaz pro osoby se zdravotním postižením v níže uvedených situacích?

Tato otázka odpovídá na výzkumnou otázku číslo 1.

Tato otázka zkoumá, jak často držitelé průkazu pro osoby se zdravotním postižením používají tento průkaz ve spojitosti s parkovacím průkazem do auta, ve městské hromadné dopravě, při slevách na kulturní a sportovní akce a při cestování vnitrostátní hromadnou dopravou. Jmenované výhody se týkají především osob, které mají v držení průkaz ZTP nebo průkaz s označením ZTP/P. U této otázky jsem nenechala respondentům možnost se písemně vyjádřit k hodnocení, přesto mi někteří respondenti zanechali

i písemné hodnocení, které se k výhodám vyjadřovalo spíše negativně.

Pro lepší orientaci jsem odpovědi na otázky shrnula v jedné tabulce. Všechny odpovědi najdete v tabulce číslo šest. Jednotlivé situace a četnost využívání průkazu pro osoby se zdravotním postižením jsou graficky znázorněny v grafech 8–12.

Tabulka číslo 6 – četnost využívání průkazu.

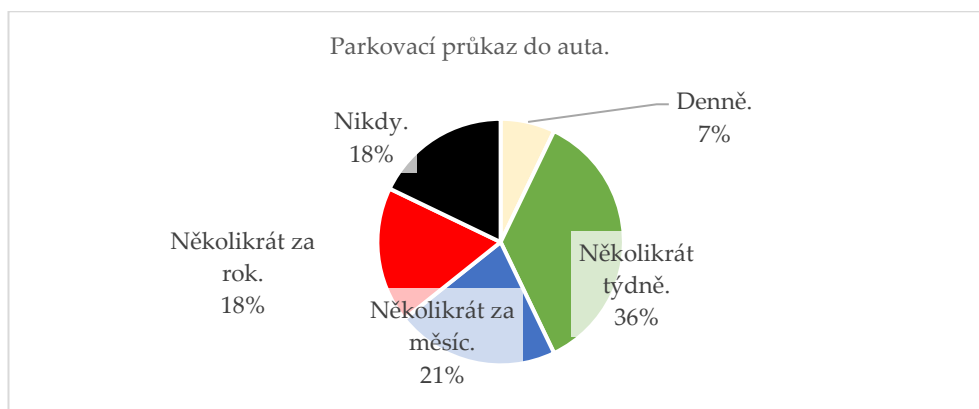
Jak často využíváte průkaz pro osoby se zdravotním postižením v níže uvedených situacích?					
	Denně.	Několikrát týdně.	Několikrát za měsíc.	Několikrát za rok.	Nikdy.
Ve spojitosti s parkovacím průkazem do auta.	2	10	6	5	5
Ve městské hromadné dopravě.	2	4	4	8	10
Sleva na kulturní / sportovní akce.	0	0	2	7	19
Ve vnitrostátní hromadné dopravě.	0	0	2	8	18
Odpovědi celkem	4	14	14	28	52

Graf číslo 8 hodnotí četnost využívání parkovacího průkazu do auta, který je jedním z výhod pro držitele průkazu ZTP a ZTP/P. Nejvíce respondentů uvedlo, že parkovací průkaz do auta využívají několikrát do týdne. Několikrát za měsíc využívá parkovací průkaz do auta 21 % respondentů. Několikrát za rok anebo nikdy využívá parkovací průkaz do auta 18 % respondentů a denně využívá parkovací průkaz do auta 7 % respondentů.

Průkaz pro osoby se zdravotním postižením využívají osoby žijící na Blanensku ve spojitosti s parkovacím průkazem do auta poměrně

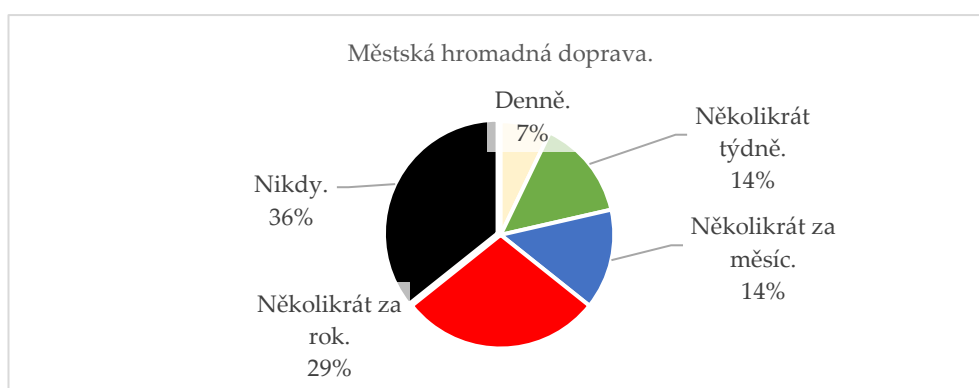
často. Parkovací průkaz do auta využívají osoby se zdravotním postižením poměrně častěji, než městskou hromadnou dopravu a mnohem častěji než vnitrostátní hromadnou dopravu.

Graf číslo 8 – parkovací průkaz do auta.



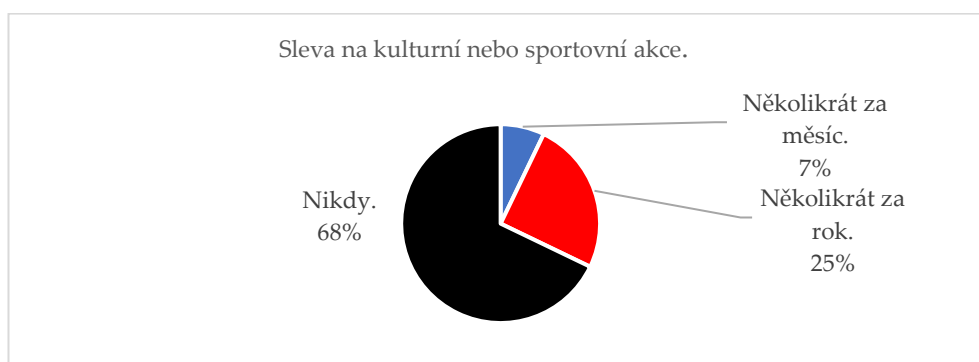
V grafu číslo 9 je vidět, že se průkaz pro osoby se zdravotním postižením ve spojitosti s cestováním městskou hromadnou dopravou využívá o poznání méně než ve spojitosti s parkovacím průkazem do auta. Celkem 36 % respondentů uvedlo, že průkaz pro osoby se zdravotním postižením nevyužívají ve spojitosti s městskou hromadnou dopravou nikdy. Dále 29 % osob se zdravotním postižením využívá průkaz pro tyto účely jen několikrát za rok. Několikrát za měsíc a několikrát týdně tento benefit využívá 14 % respondentů a denně jezdí městskou hromadnou dopravou pouze 7 % osob se zdravotním postižením, které vyplňovali dotazník.

Graf číslo 9 – městská hromadná doprava.



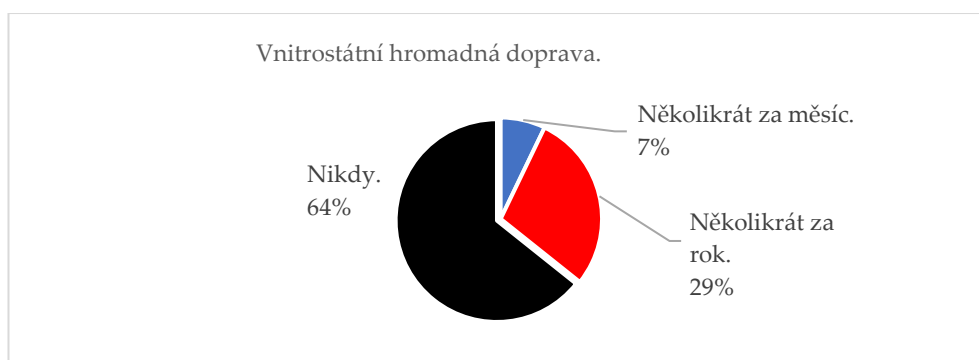
Desátý graf ukazuje, že více než polovina (68 %) průkaz pro osoby se zdravotním postižením ve s účastí na kulturních a sportovních akcích nevyužívá nikdy. Jako poznámku mi někteří z nich napsali, že se takových akcí nemohou účastnit vzhledem k jejich špatnému zdravotnímu stavu. 25 % respondentů odpovědělo, že se těchto akcí účastní několikrát za rok. 7 % respondentů navštěvuje kulturní a sportovní akce dokonce několikrát za měsíc.

Graf číslo 10 – sleva na kulturní nebo sportovní akce.



Graf číslo jedenáct popisuje, jak často osoby se zdravotním postižením cestují vnitrostátní hromadnou dopravou a využijí přitom průkaz pro osoby se zdravotním postižením.

Graf číslo 11 – vnitrostátní hromadná doprava.



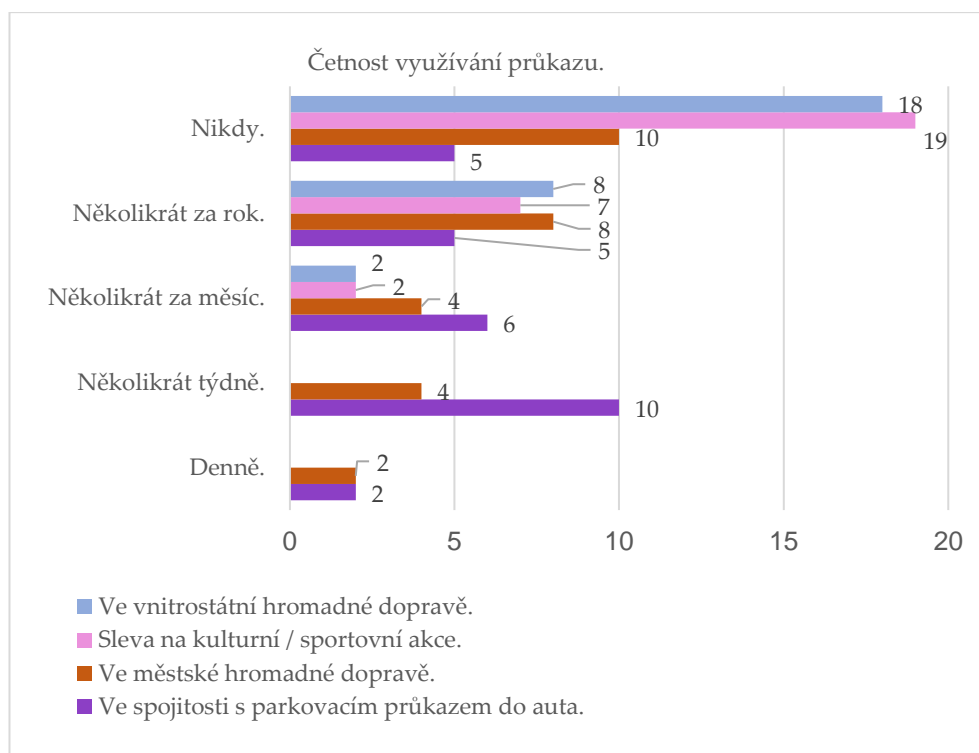
Vnitrostátní hromadná doprava není příliš často využívána držiteli průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Celkem 64 % respondentů sdělilo, že vnitrostátní dopravu nevyužívá. Do

poznámky uvedli, že je to kvůli jejich zdravotnímu stavu. 29 % cestuje vnitrostátní hromadnou dopravou pouze několikrát za rok a 7 % respondentů využívá této služby několikrát za měsíc.

Shrnutí otázky číslo šest:

V grafu číslo dvanáct můžete vidět, jak často respondenti využívají výše popsané výhody, které umožňuje průkaz pro osoby se zdravotním postižením. Nejčastěji je tento průkaz využíván ve spojitosti s parkovacím průkazem do auta. Trochu méně často osoby se zdravotním postižením používají tento průkaz v městské hromadné dopravě. Ve vnitrostátní hromadné dopravě osoby se zdravotním postižením využívají tento průkaz jen velmi málo, nebo vůbec a podobně je na tom využitelnost průkazu pro osoby se zdravotním postižením při kulturních a sportovních akcích na Blanensku. Zde většina respondentů odpověděla, že při těchto situacích průkaz nevyužívají.

Graf číslo 12 – četnost využívání průkazu.



Nejčastěji se průkaz pro osoby se zdravotním postižením používá ve spojitosti s cestováním. Ve spojitosti s kulturou a sportovními akcemi se průkaz pro osoby se zdravotním postižením využívá jen málokdy.

4.2.7 Hodnocení využívaných výhod

Jak hodnotíte využívání níže vypsanych výhod? Hodnoťte jako ve škole 1= výborné, 5 = nedostatečné.

Tato otázka odpovídá na výzkumné otázky číslo 2 a 4.

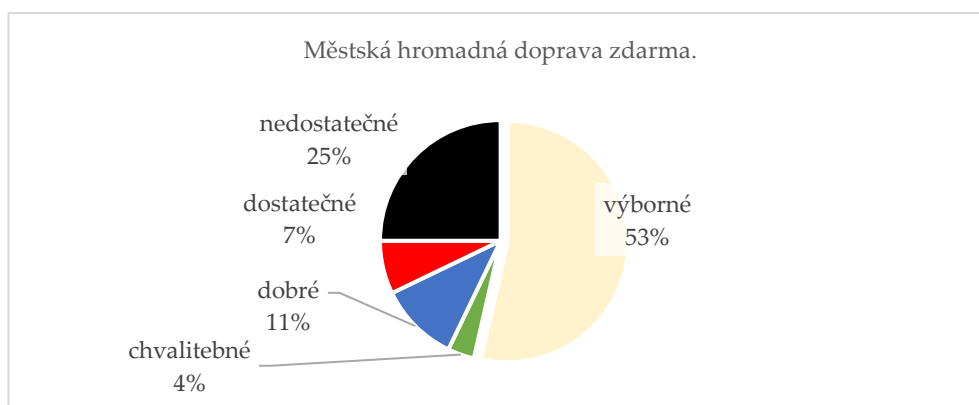
Tato otázka zkoumá, jak hodnotí držitelé průkazu pro osoby se zdravotním postižením používání tohoto průkazu. Respondenti hodnotili pět oblastí využívání průkazu. Městská hromadná doprava zdarma a sleva 75 % ve vnitrostátní hromadné dopravě jsou výhody poskytnuté ze zákona 329/2011 Sb. Tato výhoda se týká držitelů průkazu s označením ZTP a ZTP/P. Dále respondenti hodnotili parkování na vyhrazených místech pro invalidy, euroklíč a zvýhodněný tarif mobilního operátora pro osoby se zdravotním postižením.

Tabulka číslo 7 – hodnocení využívání výhod.

Jak hodnotíte využívání níže vypsanych výhod?					
	výborné	chvalitebné	dobré	dostatečné	nedostatečné
Městská hromadná doprava zdarma.	15	1	3	2	7
Sleva 75 % ve vnitrostátní hromadné dopravě.	9	4	4	3	8
Parkování na vyhrazených místech pro invalidy.	14	4	4	2	4
Euroklíč.	11	3	5	3	6
Zvýhodněný tarif mobilního operátora pro osoby se zdravotním postižením.	4	3	5	7	9
Celkem odpovědí	53	15	21	17	34

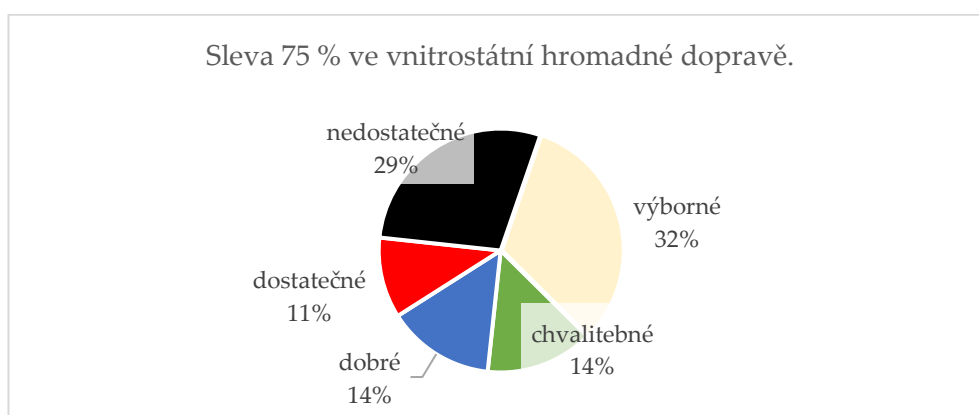
Městskou hromadnou dopravu zdarma hodnotí nadpoloviční většina respondentů jako výbornou výhodu. Celkem 25 % respondentů hodnotilo tuhle výhodu, jako nedostatečnou a někteří napsali jako poznámku, že vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemohou tuhle výhodu využívat. Někteří respondenti napsali poznámku, že na tuhle výhodu nemají nárok, protože mají jen průkaz TP. Dobře hodnotí tuto výhodu 11 % respondentů, dostatečně zhodnotilo 7 % respondentů a chvalitebně městskou hromadnou dopravu zdarma ohodnotilo 4 % respondentů. Přehledné zobrazení odpovědí poskytuje graf číslo třináct. Většina respondentů je s touto výhodou spokojená.

Graf číslo 13 – městská hromadná doprava zdarma.



Slevu 75 % ve vnitrostátní dopravě hodnotí respondenti převážně pozitivně. 32 % z nich označilo tento benefit jako výborný. 14 % respondentů hodnotilo tento benefit jako chvalitebný a dobrý. 11 % respondentů hodnotilo slevu jako dostačující. A 29 % respondentů hodnotilo slevu jako nedostačující. Jako poznámku k otázce psali, že na slevu nemají nárok, nebo ji nevyužívají vzhledem k zdravotnímu stavu. Na slevu 75 % dosáhnou jen ti respondenti, kteří mají průkaz ZTP a ZTP/P. Hodnocení respondentů je zobrazeno v čtrnáctém grafu.

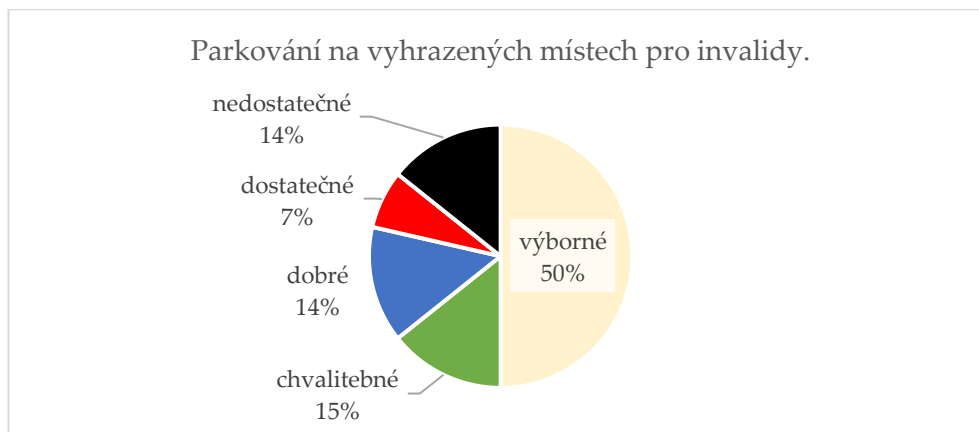
Graf číslo 14 – sleva 75 % ve vnitrostátní hromadné dopravě.



Výhodu parkování na vyhrazených místech pro osoby se zdravotním postižením hodnotila polovina respondentů, jako výbornou. Chvalitebně označilo parkování celkem 15 % respondentů Stejný

počet hlasů měli odpovědi dobré a nedostatečné. Obě tyto odpovědi měli 14 % hlasů. 7 % respondentů hodnotilo parkování, jako dostatečné. Odpovědi jsou zvýrazněny v grafu číslo patnáct.

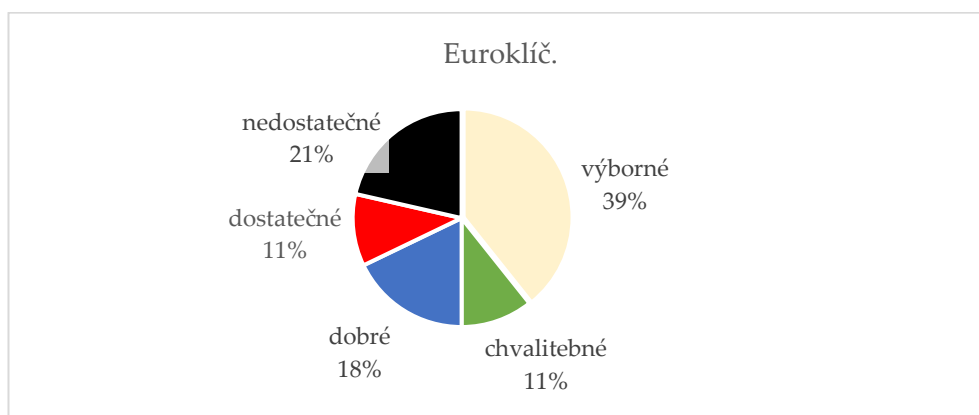
Graf číslo 15 – parkování na vyhrazených místech pro invalidy.



Euroklíč je univerzální klíč, který se dá využít ve všech evropských státech. Používá se pro osoby se zdravotním postižením na toaletách. Tuhle výhodu může využívat i osoba, která má průkaz TP.

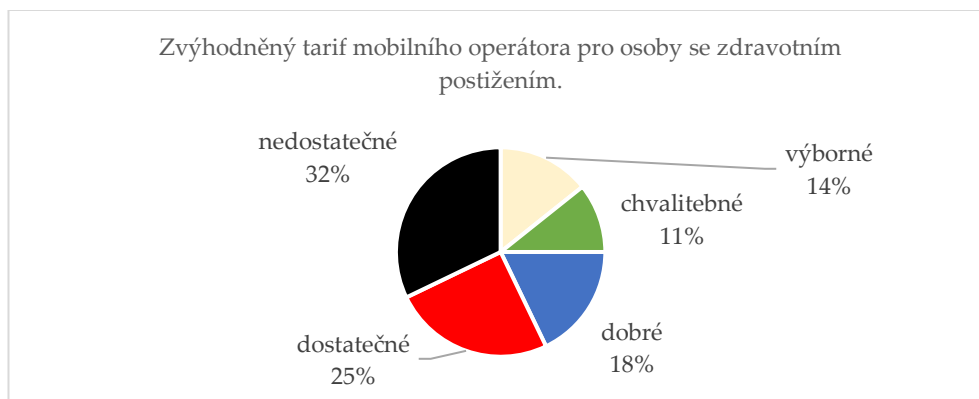
Poskytnutí Euroklíče nepatří mezi nejlépe hodnocené výhody. Jako výbornou výhodu hodnotí Euroklíč 39 % respondentů. Pro 21 % respondentů je tato výhoda nedostatečná. Dostatečně a chvalitebně hodnotí tuhle výhodu 11 % respondentů. 18 % respondentů hodnotí tuto výhodu dobře. Někteří respondenti mi napsali, že neví o tom, že taková výhoda existuje. Někdo mi do poznámky v dotazníku napsal, že tuhle výhodu nevyužívá. Hodnocení Euroklíče je vyobrazeno v grafu číslo šestnáct.

Graf číslo 16 – euroklíč.



Někteří mobilní operátoři poskytují držitelům průkazu ZTP a ZTP/P slevu. Některé respondenti o této slevě nevěděli. Tato služba není hodnocena příliš pozitivně. 32 % respondentů tuhle službu hodnotila jako nedostatečnou. Dostatečně tuhle službu hodnotilo 25 % respondentů. 18 % respondentů hodnotilo tuhle službu jako dobrou, 14 % z dotazovaných hodnotilo tuhle službu jako výbornou a 11 % dotazovaných hodnotilo tuhle službu jako chvalitebnou. Vizualizaci této služby můžete vidět v grafu číslo sedmnáct.

Graf číslo 17 – zvýhodněný tarif mobilního operátora pro osoby se zdravotním postižením.



Nejvíce respondentů hodnotilo tuhle službu jako nedostatečnou. Respondenti také do poznámek uvedli, že o této výhodě neví a nemají s ní zkušenosti.

4.2.8 Nejužitečnější výhoda průkazu pro osoby se zdravotním postižením

Jakou z výhod, které poskytuje průkaz pro osoby se zdravotním postižením, hodnotíte jako nejužitečnější, nejlepší?

Tato otázka odpovídá na výzkumné otázky 2, 3, 4.

Tato otázka byla otevřená a respondenti na ni mohli volně odpovídat a hodnotit, která z výhod je pro ně nejlepší. Tady jsou odpovědi respondentů. Odpovědi jsem seřadila do sekcí, podle způsobu využívání.

Odpovědi spojené s parkovacím průkazem do auta

- „Vzhledem ke zdravotnímu stavu s onemocněním Parkinsonovou chorobou, tak možnost parkování na vyhrazených místech. Na ostatní akce nemůže chodit ani využívat.“
- „Výhodu je parkování na vyhrazených místech pro osoby se zdravotním postižením.“ Uvedlo celkem jedenáct respondentů.
- „Jízda do nemocnic v Brně, parkování na místě pro invalidy, i když je těchto míst málo.“
- „Jízda po dálnici bez poplatku.“
- „Výhody spojené s osobním autem.“

Odpovědi spojené s cestováním hromadnou dopravou.

- Vyhrazená místa k sezení v autobuse a ve vlaku napsali tři respondenti.
- Cestování městskou hromadnou dopravou zdarma, nebo se slevou při vnitrostátní dopravě. Sleva na kulturní sportovní akce.
- Sleva na autobus napsali tři respondenti.
- Nemám problém s kupováním jízdenek v městské hromadné dopravě (nemusím je kupovat).
- Cestování městskou hromadnou dopravou zdarma napsali 2 respondenti.

Jiné odpovědi

- Nemusím chodit na brigády rybářů.
- „Žádné nevyužívám.“ Odpověděli tři respondenti.
- Vstupné, jízdné, parkování.
- Žádné, nemám na ně nárok. Ostatní jsou v praxi nepoužitelné.

Vyhodnocení otázky číslo osm

Nejvíce se průkazy pro osoby se zdravotním postižením využívají ve spojitosti s parkovacím průkazem do auta. Oblíbené jsou také výhody spojené s cestováním v městské hromadné dopravě a vnitrostátní dopravě. Překvapila mě odpověď jednoho rybáře, že s průkazem TP nemusí chodit na brigády rybářů. Někteří respondenti nevyužívají výhody průkazu vůbec, pro někoho s průkazem označeným TP jsou tyto výhody v praxi nevyužitelné.

4.2.9 Poskytování slev na kulturní akce

Jak jste spokojený/ná s využitím průkazu pro osoby se zdravotním postižením při poskytování slev na kulturní akce? Označte odpověď pomocí obrázku, doplňte slovním hodnocením.

Bezvadné  Hrozný.

Tato otázka odpovídá na výzkumné otázky 1 a 3.

Respondenti nejsou moc spokojeni s využitím průkazu pro osoby se zdravotním postižením při poskytování slev na kulturní akce. Většina z nich si vybrala možnost se zamračeným smajlíkem. K této otázce byla možnost slovního hodnocení. Nejvíce mě zaujala tato odpověď:

„S touto výhodou nemám příliš dobré zkušenosti, protože řada institucí / organizací uznává slevu ZTP/P pouze v případě, že je držitelem průkazu vozíčkář. Jiné postižení není akceptováno a sleva se tak na průkaz ZTP/P pro nevidomé nevztahuje.“

Další odpovědi byly stručné a hodnotili, že tuhle výhodu nevyužívají. Píší, že zdravotní stav neumožňuje navštěvovat žádné kulturní akce. Držitelé průkazu TP psali, že nemají na žádné akci slevu. Někteří držitelé průkazu ZTP uvedli, že slevy nejsou poskytovány na většině

akcí, nebo že se málokdy sleva poskytuje.

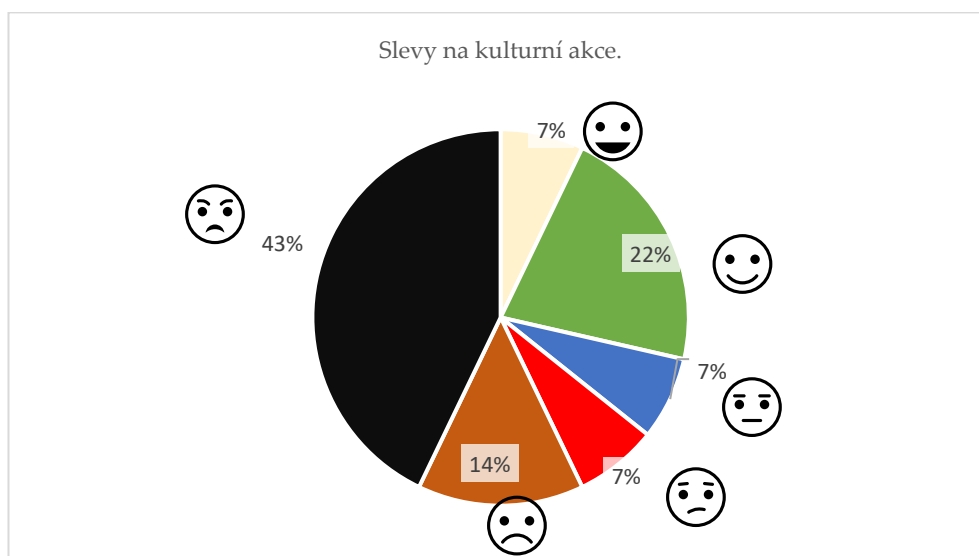
Přehled o tom, jak respondenti odpovídali na tuhle otázku je zobrazen v tabulce číslo osm.

Tabulka číslo 8 – spokojenost s využitím průkazu pro osoby se zdravotním postižením při poskytování slev na kulturní akce.

	😊	🙂	😐	😞	😓	😡	Celkem odpovědí
Jak jste spokojený/ná s využitím průkazu pro osoby se zdravotním postižením při poskytování slev na kulturní akce?	2	6	2	2	4	12	28

Graf číslo osmnáct zobrazuje, jak respondenti odpovídali na otázku devět pomocí smajlíků. Většina z dotazovaných použila zamračeného smajlíka. Usměvavého smajlíka označilo pouze 29 % dotazovaných. Z těchto 29 % označilo možnost „bezvadné“ jen 7 % respondentů. Tohle hodnocení značí, že respondenti nejsou moc spokojení s poskytováním slev na kulturní akce. Tuhle službu hodnotí negativně.

Graf číslo 18 – Slevy na kulturní akce.



4.2.10 Jak změnit zákon?

Kdyby bylo ve vaší moci změnit zákon, co byste u průkazů pro osoby se zdravotním postižením změnil/a, nebo vylepšil/a? Například mírnější / přísnější posuzování zdravotního stavu, nebo větší sleva na vnitrostátní dopravu... fantazii se meze nekladou

Tato otázka odpovídá na výzkumnou otázku číslo 4.

Tato otázka měla možnost pouze otevřené odpovědi. Odpovědi jsem rozdělila do několika skupin.

V první skupině jsou spokojení držitelé průkazu pro osoby se zdravotním postižením, kteří by nic neměnili, jsou spokojení s tím, jak to je, nebo je zrovna v ten okamžik nic nenapadlo. Takových odpovědí bylo celkem dvanáct.

Další skupinou jsou respondenti, kteří by ocenili změnu ve výhodách spojených s cestováním.

Tady jsou jejich odpovědi:

- Větší sleva.
- Parkování zdarma.
- Sleva v autobuse i pro TP.
- Více peněz na mobilitu.
- Větší sleva na vnitrostátní dopravu. Napsali čtyři respondenti.
- Větší sleva na autobus.
- Umožnit cestování zdarma.

V další skupině jsou odpovědi, které jsou bohaté na informace a nebylo je možné zařadit do prvních dvou skupin. Tyto odpovědi se týkají průkazu s označením TP, posuzování zdravotního stavu, administrativou a jiné.

- „Mírnější posuzování zdravotního stavu. „
- „Větší možnosti pro průkaz TP.“
- „Mírnější posuzování zdravotního stavu, dostat parkovací průkaz do auta pro TP.“
- „Méně komplikovanou administrativu.“
- „Pokud postižený žije sám, je pro něho často problém si průkaz vyřídit. O přidělení průkazu se rozhoduje od stolu-podle papírových podkladů. Končí to TP což nic neřeší, nebo v odvolacím řízení které se nekonečně vleče až rok. Doporučit organizacím a jiným, aby nezapomínali na postižené a nabídli slevy. Doprava by měla být zdarma, pro invalidy je problém obstarat si jízdenku.“
- „Zlepšit informovanost lidí o výhodách držitelů průkazů TP, ZTP, ZTP/P.“
- „Zdravotní stav by měl posoudit praktický lékař, aby pacienta prohlédl, a ne podle sepsání odborného lékaře. Toto přiznávání průkazu bez pacienta je nedůstojné.“
- „Při TP-nemůžu chodit (bez hole), nevydržím stát a tak dále. Nikdo z posudkových lékařů mě neviděl a dali mi TP, který je na nic. Aspoň dát parkování na invalidech při TP.“

Více než polovina respondentů by v zákoně kvůli průkazům pro osoby se zdravotním postižením něco změnila. Nejvíce kvůli cestování a průkazu s označením TP.

4.2.11 Sleva na sportovní aktivity

Byla vám poskytnuta sleva na sportovní aktivity po předložení průkazu pro osoby se zdravotním postižením?

Tato otázka odpovídá na výzkumnou otázku 1.

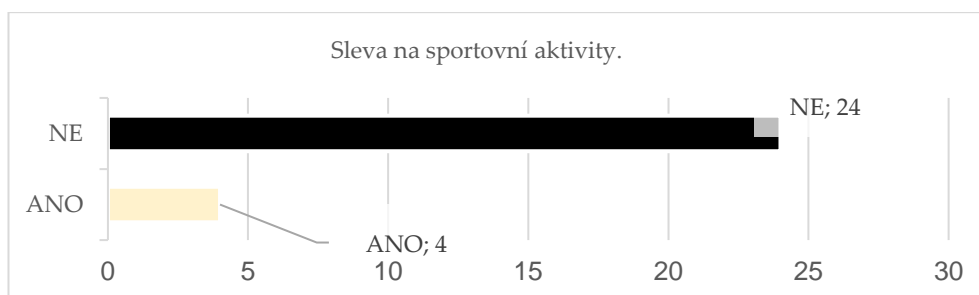
Respondenti hodnotili tuhle výhodu průkazu pro osoby se zdravotním postižením velmi negativně. Většina jich odpověděla, že jim nebyla poskytnuta sleva na sportovní aktivity. K této otázce byla možnost se písemně vyjádřit. K této odpovědi respondenti psali, že zatím tuhle možnost nevyužili. Slevy na sportovní aktivity nejsou poskytovány. Dále odpovídali, že žádné sportovní aktivity nemohou vykonávat. Zdravotní stav nedovoluje navštěvovat sportovní zařízení.

Tabulka číslo 9 – sleva na sportovní aktivity.

	Ano	Ne	Celkem odpovědí
Byla vám poskytnuta sleva na sportovní aktivity po předložení průkazu pro osoby se zdravotním postižením?	4	24	28

V grafu číslo devatenáct je vidět, že 86 % respondentů odpovědělo, že jim nebyla poskytnuta sleva na sportovních aktivitách po předložení průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Pouze 14 % uvedlo, že jim sleva byla poskytnuta. Bohužel nikdo z nich nevedl, při jaké příležitosti byla sleva uvedena.

Graf číslo 19 – sleva na sportovní aktivity.



4.2.12 Účast na sportovních aktivitách

Účastníte se sportovních aktivit?

Tato otázka odpovídá na výzkumnou otázku 1.

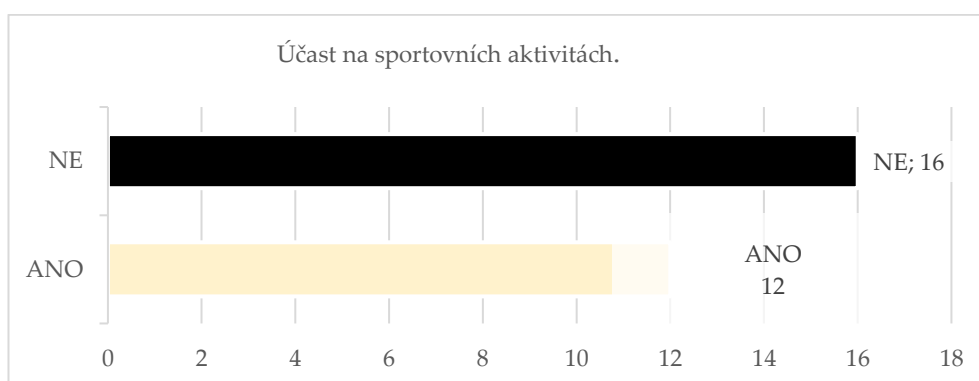
Pro srovnání s otázkou jedenáct slouží otázka číslo dvanáct. V tabulce číslo deset je vidět, že sportovních aktivit se účastní 12 respondentů. 16 respondentů uvedlo, že se sportovních aktivit neúčastní. To znamená, že i když se někteří uživatelé průkazu pro osoby se zdravotním postižením účastní sportovních aktivit, nedostávají na tyto aktivity žádné slevy po předložení tohoto průkazu.

Tabulka číslo 10 – účast na sportovních aktivitách.

	Ano	Ne	Celkem odpovědí
Účastníte se sportovních aktivit?	12	16	28

V grafu je vidět procentuální zhodnocení odpovědí respondentů.

Graf číslo 20 – účast na sportovních aktivitách.



Respondenti měli také prostor pro slovní hodnocení této otázky. Většina respondentů napsalo, že jim to zdravotní stav nedovolí. Někteří se účastní sportovních aktivit jen omezeně a to plavání, nebo rehabilitace.

4.2.13 Kulturní akce na Blanensku

Navštěvujete kulturní akce na Blanensku?

Tato otázka odpovídá na výzkumnou otázku 1.

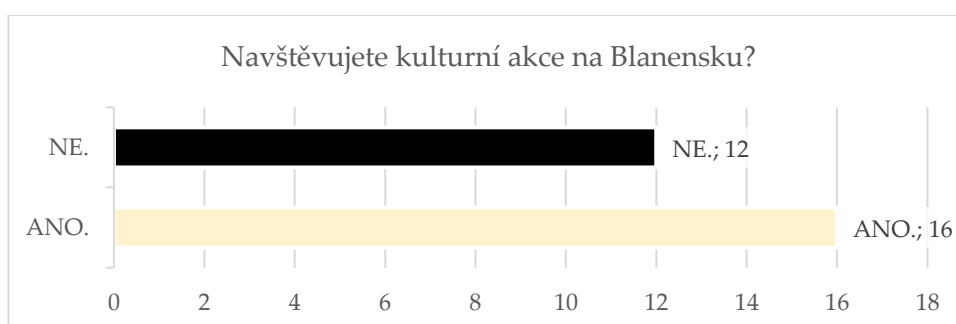
Tato otázka je hodnocena lépe než otázky předcházející. Více než polovina respondentů odpověděla, že navštěvuje kulturní akce na Blanensku. K této otázce byla možnost se vyjádřit i slovně. Dva respondenti uvedli, že se účastní Husích slavností, které se konají v Boskovicích. Většina respondentů, kteří uvedli, že kulturní akce nenavštěvují, uvedli také, že je to kvůli jejich zdravotnímu stavu.

Tabulka číslo 11 – návštěva kulturních akcí na Blanensku.

	Ano.	Ne.	Celkem odpovědí
Navštěvujete kulturní akce na Blanensku?	16	12	28

V grafu číslo dvacet jedna je vidět, že se kulturních akcí na Blanensku účastní 57 % respondentů. Zbýlých 43 % se kulturních akcí neúčastní.

Graf číslo 21 – návštěva kulturních akcí.



4.2.14 Očekávání od průkazu pro osoby se zdravotním postižením

Splnily výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením, který Vám byl přiznán Vaše očekávání?

Tato otázka odpovídá na výzkumnou otázku 4.

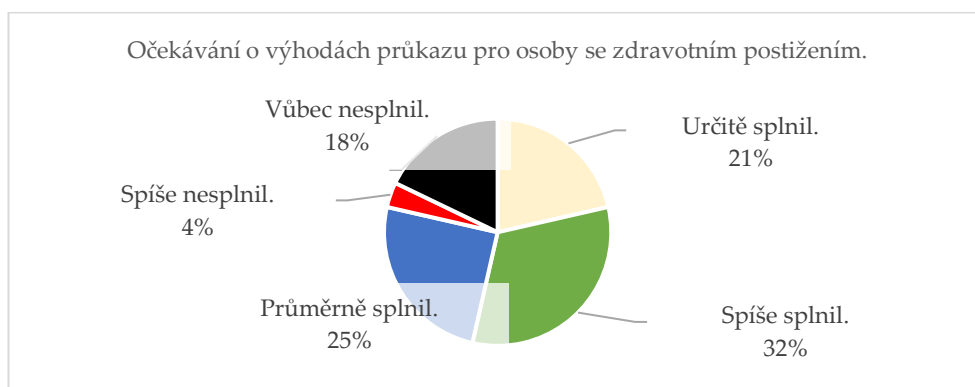
Tuhle otázku hodnotili respondenti pozitivně. Nejvíce respondentů odpovědělo, že průkaz, který jim byl přiznán spíše splnil jejich očekávání. Průměrně splnil průkaz očekávání u 25 % respondentů. Určitě splnil očekávání u 21 % respondentů. Ostatní respondenti hodnotili tento průkaz negativně. U 18 % respondentů průkaz vůbec nesplnil očekávání. Pouze jeden hlas měla možnost „spíše nesplnil“. Jedná se tedy o 4 % odpovědí.

Tabulka číslo 12 – splněná očekávání.

	Určitě splnil.	Spíše splnil.	Průměrně splnil.	Spíše nesplnil.	Vůbec nesplnil.	Celkem odpovědí
Splnily výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením, který vám byl přiznán vaše očekávání?	6	9	7	1	5	28

Grafické zobrazení předposlední otázky je vidět v grafu číslo dvacet dva.

Graf číslo 22 – splněná očekávání.



4.2.15 Typ průkazu pro osoby se zdravotním postižením

Jaký typ průkazu pro osoby se zdravotním postižením vám byl přiznán?

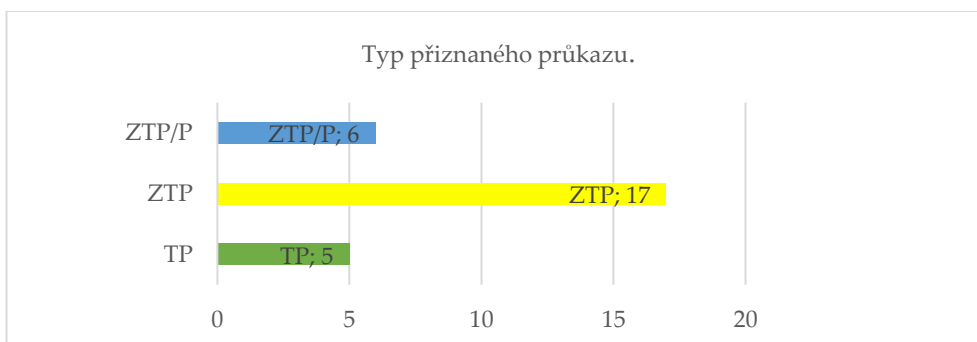
Existují tři stupně průkazu pro osoby se zdravotním postižením. TP, ZTP a ZTP/P. Tato otázka slouží, jako ověřovací, zda byl respondent držitelem průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Dále tato otázka slouží jako orientační. Je předpoklad, že jinak bude na otázky reagovat držitel průkazu TP, jinak bude reagovat držitel průkazu ZTP a jinak bude odpovídat někdo, kdo vlastní průkaz označený symbolem ZTP/P.

Tabulka číslo 13 – typ průkazu.

	TP	ZTP	ZTP/P	Celkem odpovědí
Jaký typ průkazu pro osoby se zdravotním postižením vám byl přiznán?	5	17	6	28

Nejvíce respondentů bylo s průkazem ZTP. Celkem 61 %. Osob s průkazem ZTP/P bylo 21 % a osob s průkazem TP odpovídalo 18 % respondentů.

Graf číslo 23 – typ průkazu.



4.3 Výsledky

V této části budou stručně shrnuty výsledky z dotazníkového šetření.

Výzkumná otázka 1:

Jak hodnotí osoby se zdravotním postižením žijící na Blanensku využitelnost průkazu pro osoby se zdravotním postižením?

V otázce pět hodnotí většina respondentů průkaz pro osoby se zdravotním postižením pozitivně.

Jak se potvrzuje v otázce číslo 2, hodnotí osoby se zdravotním postižením průkaz pro osoby se zdravotním postižením pozitivně zejména ve spojitosti s cestováním. Kladně hodnotili výhody spojené s cestováním v autobuse a ve vlaku. Pozitivně hodnotili také výhody, které průkaz přináší ve spojitosti s cestováním autem. Ne všechny výhody jsou využívány. Například právo na přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání většina osob se zdravotním postižením nevyužívá.

Ve spojitosti s kulturními akcemi nemají držitelé průkazu dobré zkušenosti. Vyplývá to z otázky číslo 9, kde respondenti hodnotí tento benefit převážně negativně. V otázce číslo 13 je vidět, že osoby se zdravotním postižením většinou nenavštěvují kulturní akce.

Jak ukazuje výzkumná otázka 6, využitelnost průkazu je málo častá. Vzhledem ke zdravotnímu stavu držitelů průkazu pro osoby se zdravotním postižením, nevyužívají tyto osoby průkaz moc často. Většinou tento průkaz použijí několikrát za rok, několikrát za měsíc, nebo nikdy.

Většina respondentů by změnila výhody poskytované průkazem pro osoby se zdravotním postižením, aby pro ně byly využitelnější. Jejich

návrhy jsou vidět v otázce číslo 10.

Osoby žijící na Blanensku nejsou moc spokojení s využíváním výhod spojených se sportovními aktivitami. Většinou není poskytována žádná sleva na tento typ aktivit. Vzhledem ke svému zdravotnímu stavu osoby se zdravotním postižením navštěvují tyto aktivity jen málo.

Výzkumná otázka 2:

Jak uživatelé hodnotí výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením zaměřené na cestování?

Z odpovědí na první otázku vyplývá, že polovina držitelů průkazu pro osoby se zdravotním postižením nevyužívá tento průkaz ve spojitosti s cestováním. Konkrétně k sezení na vyhrazených místech pro osoby se zdravotním postižením. Celkem čtrnáct respondentů uvedlo, že průkaz k sezení na vyhrazených místech pro osoby se zdravotním postižením nevyužívá. Dvanáct respondentů uvedlo, že průkaz pro osoby se zdravotním postižením využívají k sezení na vyhrazených místech pro osoby se zdravotním postižením. Z toho osm si ta vždy sedne bez problémů, čtyři z nich mají občas i tak problém si sednout a dva respondenti mají pravidelně problém si sednout i s průkazem pro osoby se zdravotním postižením.

Otázka číslo 2 potvrzuje, že osoby se zdravotním postižením hodnotí cestování ve spojitosti s průkazem pro osoby se zdravotním postižením pozitivně. Kladně hodnotili výhody spojené s cestováním v autobuse a ve vlaku. Pozitivně hodnotili také výhody, které průkaz přináší ve spojitosti s cestováním autem.

V otázce číslo 7 hodnotí respondenti výhody spojené s cestováním především výborně. Celkové hodnocení výhod v této otázce je především pozitivní.

V otázce číslo osm mají respondenti vyjádřit, jaká výhoda průkazu pro osoby se zdravotním postižením je pro ně nejlepší. Většina respondentů hodnotila, že jsou pro ne nejužitečnější výhody, které jsou spojené s cestováním. Převážně potom výhody, které jsou spojeny s parkovacím průkazem do auta.

Výzkumná otázka 3:

Jak uživatelé hodnotí výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením zaměřené na kulturu?

V otázce číslo osm hodnotili respondenti snížené vstupné na kulturní akce.

Ve spojitosti s kulturními akcemi nemají držitelé průkazu dobré zkušenosti. Vyplývá to z otázky číslo 9, kde respondenti hodnotí tento benefit převážně negativně.

Výzkumná otázka 4:

Jak jsou držitelé průkazu spokojeni s výhodami a službami, které mají umožněné na základě zákona 329/2011 Sb. - Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů?

Jednou z výhod průkazu umožněných na základě zákona 329/2011 Sb.- Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů je příspěvek na mobilitu. Držitelům průkazu ZTP a ZTP/P byl tento příspěvek bez problémů přiznán.

Spokojenost respondentů s průkazem pro osoby se zdravotním postižením hodnotila otázka číslo 5. Většina respondentů uvedlo, že je pro ně průkaz plně dostačující, nebo spíše dostačující.

Osoby se zdravotním postižením hodnotí výhody a služby, které mají

umožněné na základě zákona 329/2011 Sb. - Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů především pozitivně. I když některým brání ve využívání těchto výhod jejich zdravotní stav. Nejlépe byly hodnoceny výhody spojené s cestováním. Ne všechny výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením jsou využívány. Například právo na přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání většina osob se zdravotním postižením nevyužívá.

Většina respondentů by změnila výhody poskytované průkazem pro osoby se zdravotním postižením, aby pro ně byly využitelnější. Jejich návrhy jsou vidět v otázce číslo 10.

V otázce číslo 7 hodnotí respondenti výhody, které umožňuje zákon 329/2011 Sb. - Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů především výborně. Celkové hodnocení výhod v této otázce je především pozitivní.

V otázce číslo osm mají respondenti vyjádřit, jaká výhoda průkazu pro osoby se zdravotním postižením je pro ně nejlepší. Většina respondentů hodnotila, že jsou pro nejužitečnější výhody, které jsou spojené s cestováním. Převážně potom výhody, které jsou spojeny s parkovacím průkazem do auta. Podle mého názoru by mohl být jeden průkaz pro osoby se zdravotním postižením, který by sloužil současně jako průkazy TP, ZTP, ZTP/P a parkovací průkaz do auta. Zároveň by mohl být tento průkaz platný v celé Evropské unii.

Ve čtrnácté otázce respondenti hodnotili průkaz pro osoby se zdravotním postižením. Většina z respondentů je s výhodami tohoto průkazu spokojená. Výhody splnily očekávání.

Závěr

Cílem práce bylo zjistit zkušenosti osob se zdravotním postižením s poskytováním výhod průkazů pro osoby se zdravotním postižením. Tento cíl byl naplněn prostřednictvím dotazníkového šetření. Z dotazníku bylo zjištěno, že zkušenosti s využíváním průkazu pro osoby se zdravotním postižením jsou individuální podle zdravotního stavu uživatele a druhu přiznaného průkazu. Využívání průkazu jsem rozdělila podle výhod, které jsou stanoveny zákonem 329/2011 Sb. a výhody poskytované dalšími organizacemi a institucemi. Dalšími kategoriemi jsou výhody spojené s cestováním, výhody spojené s kulturními a sportovními akcemi. Nejvíce využívané jsou pro držitele průkazu se zdravotním postižením výhody spojené s cestováním. Nejčastěji je využíván parkovací průkaz do auta, který není výhodou zákona 329/2011 Sb. Dále je často využívána městská hromadná doprava zdarma a sleva 75 % ve vnitrostátní hromadné dopravě. Málo využívané je vyhrazené místo na sednutí v městské hromadné dopravě a vnitrostátní hromadné dopravě. Nejméně využívané jsou výhody spojené s navštěvováním sportovních akcí a kulturních akcí. Organizace na Blanensku tyto výhody a slevy poskytují jen výjimečně. Například kulturní akce, která poskytuje slevu na vstup držitelům průkazu ZTP a ZTP/P jsou Husí slavnosti v Boskovicích. Ostatní výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením jsou využívány jen málo. Osoby se zdravotním postižením o nich nejsou dostatečně informovány, nebo je nevyužívají ze zdravotních důvodů. Jedná se například o slevy mobilních operátorů.

Cíl byl naplněn zjištěním, jaké zkušenosti mají osoby se zdravotním postižením s poskytováním výhod průkazů pro osoby se zdravotním postižením. Na práci je možno navázat např. výzkumem v rámci celého Jihomoravského kraje. Z výzkumu ukazuje, že zkušenosti osob se zdravotním postižením s průkazem pro osoby se zdravotním postižením jsou pozitivní především ve spojitosti s průkazem označeným symbolem ZTP nebo ZTP/P. Vzhledem k cíli je považováno za důležité zjištění, že jsem zjistila zkušenosti lidí žijících na Blanensku s poskytováním výhod průkazu

pro osoby se zdravotním postižením. Těchto výhod není na Blanensku mnoho. Výhody, které jsou poskytovány, jsou spojené především s cestováním. Snížené vstupné poskytuje na Blanensku Moravský kras s jeskyněmi a propastí Macocha. Na tuhle přírodní kuriozitu si nevzpomněl žádný z respondentů. Výsledky práce nejsou zobecnitelné na celou populaci, vztahují se pouze na oblast Blanenska. Tato práce bude přínosem především pro pracovníky Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Brně, kontaktního pracoviště Blansko na oddělení dávek pro osoby se zdravotním postižením a příspěvku na péči, kteří mohou nasbírané informace předávat klientům tohoto úřadu.

SUMMARY

The aim of this work was to find out the experience of persons with disabilities in providing benefits of cards for persons with disabilities. This aim was achieved through a questionnaire survey. The questionnaire found that experience with the use of the card for people with disabilities varies according to the health status of the user and the type of card granted. I divided the use of the card according to the benefits that are set by Act 329/2011 Coll. and the benefits provided by other organizations and institutions. Travel related benefits, cultural and sporting benefits are other categories. Travel benefits are the most used. The most commonly used are car parking, free public transport and a 75% discount on domestic public transport. The reserved seating position in urban and national public transport is underused. The benefits of attending sporting and cultural events are less frequently used. Other benefits of the card for people with disabilities are underused. Persons with disabilities are not sufficiently informed about these benefits or do not use them for health reasons. These include, for example, discounts on mobile operators.

The aim has been fulfilled. It was found out what experience people with disabilities have in providing benefits of cards for people with disabilities. This work can be followed by research in the whole South Moravian Region. Research shows that the experience of persons with disabilities with a card for persons with disabilities is particularly positive in connection with the ZTP and ZTP / P card. Importantly, I learned the experience of people living in Blansko in providing the benefits of a card to people with disabilities. There are not many of these advantages in Blansko. These are the benefits of traveling. The Moravian Karst has a reduced admission price for people with

disabilities. The results of the work are not generalizable to the whole population, they apply only to the Blansko region. This work will be particularly beneficial for the employees of the Labor Office of the Czech Republic, the regional branch in Brno, the Blansko contact office in the department of benefits for people with disabilities and the care allowance, who can pass the information collected to clients of this office.

SEZNAM ZDROJŮ

Monografie:

Ainscow, M., Dyson, A., Booth, T., Farrell, P. (2006). *Improving schools, developing inclusion*. London: Routledge.

Bendová, P., & Zíkl, P. (2011). *Dítě s mentálním postižením ve škole*. Praha: Grada.

Chrásková, M. (2016). *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu* (2., aktualizované vydání). Praha: Grada.

Matoušek, O. (2003). *Slovník sociální práce*. Praha: Portál.

Matoušek, O., Kodymová, P., & Koláčková, J. (Eds.). (2005). *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál.

Tomeš, I. (2012). *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál.

Valenta, M. (2009). *Psychopedie: [teoretické základy a metodika]* (4., aktualizace a rozšířené vydání). Praha: Parta.

Internetové zdroje

ENIL.eu, *European Disability Card*. Citováno 21. března 2020. Dostupné z <https://enil.eu/news/european-disability-card-promising-idea-little-practical-use/>

Eprehledy.cz (2014) *Hlučnost, decibely, tabulka hluku*. Citováno 21. ledna 2020. Dostupné z <https://eprehledy.cz/hlucnost-decibely-priklady-hluku.php>

Euroklíč. (2020). *Jak získat euroklíč*. Citováno 21. prosince 2019. Dostupné z: http://www.eurokeycz.com/2_jak_ziskat_euroklic.html

Moravský kras (2020), *Provozní doba jeskyní a vstupné*. Citováno 21. března 2020. Dostupné z <http://www.moravskykras.net/provozni-doba.html>

Sociální noviny (2017). *Pozor! Velký seznam výhod pro držitele průkazu ZTP/P*. Citováno 08. ledna 2020, Dostupné z <http://socialninoviny.cz/rubriky/informace/pozor-velky-seznam-vyhod-drzitele-prukazu-ztp-p/>

Knihy na internetu

MKN-10: *mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: desátá revize: obsahová aktualizace k 1.1.2018.* (2018) (Aktualizované vydání k 1.1.2018). Citováno 10. listopadu 2019. Dostupné z <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/246208/9788074721687-V1-cze.pdf?sequence=20&isAllowed=y>

Zákony

ČESKO. (1992) *Zákon č. 338/1992 Sb., České národní rady o dani z nemovitých věcí.* Citováno 20. prosince 2019. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-338#f1430647>

ČESKO. (2000) *Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů.* Citováno 20. prosince 2019. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361#f2084043>

ČESKO. (2001) *Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů.* Citováno 20. prosince 2019. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-185#f2197495>

ČESKO. (2004) *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.* Citováno 15. prosince 2019. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500#f2629333>

ČESKO. (2011) *Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.* Citováno 20. listopadu 2019. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-329#f4395690>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 sezení na vyhrazeném místě pro osoby se zdravotním postižením.

Tabulka číslo 2 – dopravní prostředky.

Tabulka číslo 3 – právo na přednost.

Tabulka číslo 4 – příspěvek na mobilitu.

Tabulka číslo 5 – hodnocení výhod.

Tabulka číslo 6 – četnost využívání průkazu.

Tabulka číslo 7 – hodnocení využívání výhod.

Tabulka číslo 8 – spokojenost s využitím průkazu pro osoby se zdravotním postižením při poskytování slev na kulturní akce.

Tabulka číslo 9 – sleva na sportovní aktivity.

Tabulka číslo 10 – účast na sportovních aktivitách.

Tabulka číslo 11 – návštěva kulturních akcí na Blanensku.

Tabulka číslo 12 – splnění očekávání.

Tabulka číslo 13 – typ průkazu.

Seznam grafů

Graf číslo 1 Sezení na vyhrazeném místě pro osoby se zdravotním postižením.

Graf číslo 2 – autobus.

Graf číslo 3 – vlak.

Graf číslo 4 – auto.

Graf číslo 5 – právo na přednost.

Graf číslo 6 – příspěvek na mobilitu.

Graf číslo 7 – hodnocení výhod.

Graf číslo 8 – parkovací průkaz do auta.

Graf číslo 9 – městská hromadná doprava.

Graf číslo 10 – sleva na kulturní nebo sportovní akce.

Graf číslo 11 – vnitrostátní hromadná doprava.

Graf číslo 12 – četnost využívání průkazu.

Graf číslo 13 – městská hromadná doprava zdarma.

Graf číslo 14 – sleva 75 % ve vnitrostátní hromadné dopravě.

Graf číslo 15 – parkování na vyhrazených místech pro invalidy.

Graf číslo 16 – euroklíč.

Graf číslo 17 – zvýhodněný tarif mobilního operátora pro osoby se zdravotním postižením.

Graf číslo 18 – Slevy na kulturní akce.

Graf číslo 19 – sleva na sportovní aktivity.

Graf číslo 20 – účast na sportovních aktivitách.

Graf číslo 21 – návštěva kulturních akcí.

Graf číslo 22 – splněná očekávání.

Graf číslo 23 – typ průkazu.

Seznam použitých zkratek

s. = strana

dB= decibel

TP= průkaz pro osoby s těžkým postižením

ZTP= průkaz pro osoby se zvlášť těžkým postižením

ZTP/P= průkaz pro osoby se zvlášť těžkým postižením vyžadující doprovod

Seznam příloh

Příloha číslo 1 – diagnózy, pro které lze získat průkaz pro osoby se zdravotním postižením.

Příloha číslo 2 – dotazník.

PŘÍLOHY

Příloha číslo 1 – diagnózy, pro které lze získat průkaz pro osoby se zdravotním postižením.

Zdravotní stavy, které lze považovat za podstatné omezení schopnosti pohyblivosti a orientace pro účely přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením 1. Za podstatné omezení schopnosti pohyblivosti a orientace

a úrovní středně těžkého funkčního postižení pohyblivosti a orientace lze považovat tyto zdravotní stavy:

- a) ztráta úchopové schopnosti nebo podstatné omezení funkce horní končetiny,
- b) anatomická ztráta několika prstů nohou nebo ztráta nohy v nártu a výše až po bérce včetně,
- c) podstatné omezení funkce dolní končetiny,
- d) středně těžké omezení funkce dvou končetin,
- e) zkrácení dolní končetiny přesahující 5 cm,
- f) postižení pánve s poruchou pánevního prstence a závažnou neurologickou symptomatologií,
- g) postižení páteře s často recidivujícími projevy nervosvalového dráždění a poruchou svalového korzetu nebo se ztuhnutím dvou úseků páteře,
- h) stavy spojené s často se opakujícími poruchami vědomí nebo závrativými stavy,
- i) omezení pohyblivosti a celkové výkonnosti při běžném zatížení při interních a onkologických postiženích,
- j) psychické postižení s opakujícími se poruchami komunikace a orientace v exteriéru včetně vysoce funkčního typu autismu,
- k) neurodegenerativní postižení s pohybovou chudostí, poruchou posturální stability, slabostí dvou končetin a podstatným snížením dosahu chůze.

2. Za podstatné omezení schopnosti pohyblivosti a orientace

na úrovni těžkého funkčního postižení pohyblivosti a orientace lze považovat tyto zdravotní stavy:

- a) anatomická ztráta dolní končetiny v kolenním kloubu nebo výše, exteriérový uživatel protézy,
- b) anatomická ztráta dolních končetin v nártách nebo v nártu a bérce,
- c) funkční ztráta dolní končetiny se ztrátou opěrné funkce,
- d) anatomická ztráta dolní a horní končetiny v úrovni bérce a předloktí,
- e) anatomická ztráta horních končetin v úrovni předloktí,
- f) těžké omezení funkce dvou končetin,
- g) postižení pánve provázené těžkými parézami dolních končetin nebo závažnou nestabilitou pánevního prstence,
- h) postižení páteře provázené těžkými parézami končetin nebo ztuhnutím tří úseků páteře nebo závažné deformity páteře s omezením exkurzí hrudníku,
- i) těžké postižení pohyblivosti a celkové výkonnosti již při lehkém zatížení při interních a onkologických postiženích,
- j) celková ztráta sluchu podle Fowlera 85 % a více s neschopností slyšet zvuky a rozumět řeči i přes nejlepší korekci (oboustranná praktická nebo úplná hluchota) U osoby starší 18 let věku,
- k) kombinované postižení sluchu a zraku (hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné středně těžké nedoslýchavosti, kterou se rozumí ztráta sluchu podle Fowlera 40 až 65 %, a oboustranné silné slabozrakosti, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí na lepším oku, kdy maximum je menší než 6/60 a minimum rovné nebo lepší než 3/60, nebo oboustranné koncentrické zúžení zorného pole v rozsahu 30 až 10 stupňů, i když centrální ostrost není postižena,
- l) oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum lepší než 1/60,
- m) psychické postižení s často se opakujícími závažnými poruchami komunikace a orientace v exteriéru včetně středně funkčního typu

autismu,

n) neurodegenerativní postižení s mnohočetnými hybnými komplikacemi typu rigidity, hypokinézy, tremoru, ataxie, mimovolných pohybů.

3. Za podstatné omezení schopnosti pohyblivosti a orientace na úrovni zvlášť těžkého funkčního postižení nebo úplného postižení pohyblivosti a orientace lze považovat tyto zdravotní stavy:

a) anatomická ztráta dolní končetiny v kolenním kloubu nebo výše, interiérový uživatel protézy nebo odkázanost na invalidní vozík z uvedeného důvodu,

b) anatomická ztráta dolních končetin v bércích nebo výše,

c) anatomická ztráta horních končetin v úrovni lokte nebo výše nebo anatomická ztráta horní a dolní končetiny v úrovni paže a stehna,

d) funkční ztráta dolní končetiny se ztrátou opěrné funkce a současná funkční ztráta horní končetiny,

e) funkční ztráta dolních končetin se ztrátou opěrných funkcí,

f) zvlášť těžká porucha pohyblivosti na základě závažného postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí; funkčním celkem se rozumí hrudník, páteř, pánev, končetina,

g) disproporční poruchy růstu provázené závažnými deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška nepřesahuje po ukončení růstu 120 cm,

h) multiorgánové selhávání dvou a více orgánů nebo ztráta imunity spojené se zvlášť těžkým postižením orientace nebo pohyblivosti,

i) celková ztráta sluchu podle Fowlera 85 % a více s neschopností slyšet zvuky a rozumět řeči i přes nejlepší korekci (oboustranná praktická nebo úplná hluchota) U osoby mladší 18 let věku,

j) neúplná (praktická) nevidomost obou očí, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí 1/60, 1/50 až světlocit se správnou světelnou projekcí nebo omezení zorného pole do 5 stupňů kolem centrální fixace, i když centrální zraková ostrost není postižena, nebo úplná nevidomost obou očí, kterou se rozumí ztráta zraku

zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí,

k) kombinované těžké postižení sluchu a zraku (těžká hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné těžké nedoslýchavosti až hluchoty, kterou se rozumí ztráta sluchu podle Fowlera horší než 65 %, a oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum lepší než 1/60,

l) střední, těžká nebo hluboká mentální retardace nebo demence, je-li IQ nižší než 50,

m) psychické postižení se ztrátou duševních kompetencí, s neschopností komunikace a orientace včetně nízkofunkčního typu autismu,

n) neurodegenerativní postižení s akinézou, mnohočetnými velmi těžkými hybnými komplikacemi a těžkými neuropsychickými projevy.

Příloha číslo 2 - dotazník

Dotazníku je upraven vzhled, kvůli rozložení při tisku.

Dotazník

Dobrý den,

jmenuji se Lenka Janošková a provádím výzkum na téma využití průkazu pro osoby se zdravotním postižením v Blansku. Cílem práce je zjistit zkušenosti osob se zdravotním postižením s poskytováním výhod průkazů pro osoby se zdravotním postižením. Výsledek dotazníku bude zveřejněn v mojí bakalářské práci. Zjištěné informace poskytnou náhled na využívání průkazů pro osoby se zdravotním postižením. Zkušenosti s využíváním průkazu pro osoby se zdravotním postižením budou poskytovány dalším uživatelům těchto průkazů, kteří nemají s benefity zkušenosti. Získané informace pomohou pracovníkům na oddělení dávek pro osoby se zdravotním postižením a přispěvku na péči k poskytování kvalitnějšího poradenství žadatelům o dávky.

Dotazník je **plně anonymní**.

Obsahuje 15 otázek.

Vyplnění tohoto dotazníku zabere **asi 5-10 minut**.

Otázky:

Jak hodnotíte využití průkazu pro osoby se zdravotním postižením k sezení na vyhrazeném místě pro osoby se zdravotním postižením?

- Vždy si tak sednu bez problémů.
- Občas mám i tak problém si sednout.
- Pravidelně mám problém si sednout i s průkazem.
- Průkaz k sezení nevyužívám.

2) Jak hodnotíte poskytování služeb a výhod spojených s průkazem pro osoby se zdravotním postižením při využívání těchto dopravních prostředků? Svoji odpověď vyznačte v tabulce křížkem. Hodnotíte jako ve škole. 1= výborné, 5=nedostatečné					
	1	2	3	4	5
Autobus					
Vlak					
Auto					

Využil/a jste někdy právo na přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání?
Za osobní projednávání záležitostí se **nepovažuje** nákup v obchodech, obstarávání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních.

Ano. / Ne.

Zde můžete vyjádřit, jakou máte zkušenost s touto službou.

Jaké máte zkušenosti s přiznáním příspěvku na mobilitu?

- Nebyl mi přiznán.
- Byl mi přiznán, ale bylo to velmi komplikované.
- Byl mi přiznán, i když to bylo poměrně komplikované.
- Byl mi přiznán bez problémů.

Jak hodnotíte výhody, které poskytuje průkaz pro osoby se zdravotním postižením?

- Plně dostačující.
- Spíše dostačující.
- Spíše nedostačující.
- Zcela nedostačující.

6) Jak často využíváte průkaz pro osoby se zdravotním postižením v níže uvedených situacích?					
	Denně.	Několikrát týdně.	Několikrát za měsíc.	Několikrát za rok.	Nikdy.
Ve spojitosti s parkovacím průkazem do auta.					
Ve městské hromadné					

dopravě.					
Sleva na kulturní / sportovní akce.					
Ve vnitrostátní hromadné dopravě.					

7) Jak hodnotíte využívání níže vypsanych výhod? Hodnoťte jako ve škole 1= výborné, 5 = nedostatečné.					
	1	2	3	4	5
Městská hromadná doprava zdarma.					
Sleva 75 % ve vnitrostátní hromadné dopravě.					
Parkování na vyhrazených místech pro					

invalidy.					
Euroklíč.					
Zvýhodněný tarif mobilního operátora pro osoby se zdravotním postižením.					

Jakou z výhod, které poskytuje průkaz pro osoby se zdravotním

postižením, hodnotíte jako nejužitečnější, nejlepší?

Jak jste spokojený/ná s využitím průkazu pro osoby se zdravotním postižením při poskytování slev na kulturní akce? Označte odpověď pomocí obrázku, doplňte slovním hodnocením.

Bezvadné       Hrozné.

Zde je prostor pro vaše slovní hodnocení:

Kdyby bylo ve vaší moci změnit zákon, co byste u průkazů pro osoby se zdravotním postižením změnil/a, nebo vylepšil/a?

Například mírnější / přísnější posuzování zdravotního stavu, nebo větší sleva na vnitrostátní dopravu... fantazii se meze nekladou.

Byla vám poskytnuta sleva na sportovní aktivity po předložení průkazu pro osoby se zdravotním postižením?

Ano. / Ne.

Zde je prostor pro vaše slovní hodnocení:

Účastníte se sportovních aktivit?

Ano. / Ne.

Zde je prostor pro vaše slovní hodnocení:

Navštěvujete kulturní akce na Blanensku?

Ano. / Ne.

Zde je prostor pro vaše slovní hodnocení:

Splnily výhody průkazu pro osoby se zdravotním postižením, který vám byl přiznán vaše očekávání?

- Určitě splnil.
- Spíše splnil.
- Průměrně splnil.
- Spíše nesplnil.
- Vůbec nesplnil.

Jaký typ průkazu pro osoby se zdravotním postižením vám byl přiznán?

- TP
- ZTP
- ZTP/P

Děkuji za spolupráci při vyplnění dotazníku. Vyplněný dotazník prosím odevzdejte na Úřadu práce České republiky, kontaktní pracoviště Blansko. Dávky pro osoby se zdravotním postižením. Sociální pracovník Lenka Janošková, DiS., přízemí.